



**LOKALNI PROGRAM
KULTURE
OBČINE VODICE
(2023-2026)**

VODICE, februar 2023

Kazalo vsebine

1. UVOD	6
1.1. Zakonske podlage	6
1.2. Javni interes na področju kulturne dejavnosti	7
2. SPLOŠNI CILJI, POSLANSTVO, VIZIJA IN PREDNOSTNE USMERITVE	9
2.1. Splošni cilji in ukrepi lokalnega programa za kulturo	9
2.1.1. Ohranjanje in razvoj slovenskega jezika.	9
2.1.2. Zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost	10
2.1.3. Neposredna podpora ustvarjalcem in projektom na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti	10
2.1.4. Vključevanje kulturne vzgoje na vseh ravneh izobraževalnih procesov	11
2.1.5. Spodbujanje kulturne raznolikosti	12
2.1.6. Spodbujanje kulturnih projektov za dvig kvalitete življenja in povečanje socialne kohezivnosti	12
2.1.7. Aktivno sodelovanje med kulturo in gospodarstvom	13
2.1.8. Informatizacija v kulturi	14
2.2. Poslanstvo	14
2.3. Vizija	15
2.4. Prednostne usmeritve	15
2.4.1. Izboljšati usposobljenost in medsebojno sodelovanje deležnikov v kulturi	15
2.4.2. Pomen kulture kot perspektivne dejavnosti v občini Vodice	15
2.4.3. Občina Vodice kot kulturno in ustvarjalno odprta občina	15
2.4.4. Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in tveganj (SWOT)	16
3. KULTURNE DOBRINE V LUČI NACIONALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO	17
3.1 Knjiga	17
3.4 Glasbene umetnosti	18
3.5 Vizualne umetnosti	19
3.6 Intermedijske umetnosti	19
3.7 Ljubiteljska kulturna dejavnost	20
3.8 Mediji	20
3.9 Arhitektura	20
3.10 Kulturna dediščina	21

3.11	Knjižnična dejavnost	21
3.12	Arhivska dejavnost	21
3.13	Slovenski jezik	22
3.14	Kulturno-umetnostna vzgoja	22
3.15	Človekove pravice in varovanje kulturnih raznolikosti	23
3.16	Kulturne industrije	23
3.17	Oblikovanje – kulturna industrija	23
3.18	Digitalizacija	23
3.19	Mednarodno sodelovanje	23
3.20	Trg dela	24
4.	KULTURNA TRADICIJA V OBČINI VODICE	25
4.1	Kulturna dejavnost v prejšnjem stoletju	25
4.1.1.	Godbeno društvo Vodice	25
4.1.2.	Katoliško prosvetno društvo Vodice	26
4.1.3.	Mešani pevski zbor Jakob Aljaž	27
4.1.4.	Igralske skupine	27
4.2	CRPOV - Celostni razvoj podeželja in obnova vasi	28
4.3	Kulturni delavci z območja občine Vodice	29
4.4	Knjige in članki s področja kulture v občini Vodice	30
5.	JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE V OBČINI VODICE	32
5.1	JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE	32
5.1.1	Knjižnica Vodice	32
5.1.2	Osnovna šola in vrtec	37
	Programski cilji	39
5.1.3.	Javni interes na področju kulturno umetnostne vzgoje za predšolske in osnovnošolske otroke v Občini Vodice	39
5.1.4	Programski cilji	40
6.	JAVNI INTERES OBČINE VODICE NA PODROČJU PREMIČNE IN NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	41
6.1	Premična kulturna dediščina	41
6. 1. 1	Varovanje premične kulturne dediščine	41
6.1.2	Javni interes na področju varovanja premične kulturne dediščine	42

6.1.3 Dolgoročni cilji	42
6.2 Nepremična kulturna dediščina	42
6.2.1 Varovanje nepremične kulturne dediščine na področju Občine Vodice	42
6.2.2. Javni interes na področju varovanja nepremične kulturne dediščine na območju občine Vodice	43
6.2.3 Dolgoročni cilji	43
6.2.4 Programski cilji	44
Kazalniki	44
6.3.2 Nepremična kulturna dediščina in kulturni spomeniki na območju Občine Vodice	46
 7. LJUBITELJSKA KULTURA	 49
7.1 Sedanje stanje in opredelitev funkcije	49
7.2 Javni interes Občine Vodice na področju ljubiteljske kulture	49
7.2.1 Dolgoročni cilji	49
Ukrepi	50
7.2.2 Status delovanja v javnem interesu lokalnega pomena	50
7.3 Pregled ljubiteljske dejavnosti po posameznih dejavnostih	51
7.3.1 Javni sklad RS za kulturne dejavnosti - Območna izpostava Ljubljana okolica	51
7.3.1 Kulturna društva	52
7.3.2 Kulturni projekti in dogodki v javnem interesu	55
7.3.4 Programski cilji	62
Kazalniki:	62
 8. NALOGE IN CILJI OBČINE VODICE NA PODROČJU KULTURE	 63
8.1 Naloge občine Vodice na področju kulture	63
8.2 Cilji občine Vodice na področju kulture	63
8.2.1 Zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost	63
8.2.2 Ohranitev obstoječega kulturnega standarda in njegova postopna nadgraditev	64
8.2.3 Financiranje kulturnih dejavnosti skladno z zakonom	64
8.2.4 Zagotavljanje prostorskih pogojev za izvajanje kulturnih dejavnosti	64
8.2.5 Zagotavljanje pogojev za razvoj kulturno-umetniške ustvarjalnosti občanov	64
8.2.6 Dvig kulturne ravni in konkurenčnosti ponudbe	65
8.2.7 Predstavljanje naravne in kulturne dediščine	65
8.2.8 Umestitev/uvredba novih projektov v obstoječo kulturno ponudbo	65
 9 JAVNA KULTURNA INFRASTRUKTURA V OBČINI VODICE	 66
9.1 Kulturni domovi	66
9.2 Javni interes na področju dejavnosti kulturnega doma	67
 10 KULTURNI TURIZEM	 70
Programski cilji	70

Kazalniki	70
11 MEDNARODNO SODELOVANJE	71
12 PRORAČUNSKO FINANCIRANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI	72
12.1 Načini financiranja	72
12.2 Sredstva za delovanje in investicije v kulturno infrastrukturo	72
13 POSTOPKI LETNEGA NAČRTOVANJA IN POROČANJA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI	74
14 PROGRAMSKE SMERNICE ZA DOLGOROČNI RAZVOJ KULTURE V OBČINI VODICE	75
15 VIRI	77
- RESOLUCIJA O NACIONALNEM PROGRAMU ZA KULTURO 2022-2029 (RENPK22-29 Z DNE 22.2.2022)	77
16 SEZNAM OKRAJŠAV IN KRATIC	77

1. UVOD

Lokalni program za kulturo občine Vodice je strateško – razvojni dokument načrtovanja kulturne politike. Izhaja iz doseženega položaja kulturne dejavnosti v občini. Z lokalnim programom za kulturo se ugotovi vloga kulture v razvoju občine Vodice kakor tudi javni interes občine na področju kulture. Lokalni program za kulturo opredeli kulturne prioritete, cilje in ukrepe za doseg ciljev ter določa kazalnike za merjenje doseganja postavljenih ciljev. Lokalni program kulture Občine Vodice se sprejema za obdobje štirih let, in sicer za obdobje 2023–2026, in opredeljuje tako kratkoročne kot dolgoročne cilje.

Lokalni program za kulturo je temeljni programski in izvedbeni dokument, ki postavlja prioritete občinske kulturne politike in neposredno odgovarja na ključne probleme posameznih področij kulture. Dokument upošteva zgodovinski položaj in razvoj kulture na območju občine Vodice, upošteva njene prednosti in slabosti ter zagotavlja pogoje za ohranjanje in razvoj kulture in njenih lokalnih posebnosti glede na nevarnosti in priložnosti, s katerimi se bo v obravnavanem obdobju kulturna dejavnost predvidoma soočala. Hkrati opredeljuje načine in možnosti za dvig kulturne ustvarjalnosti, za večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter pogoje za spodbujanje raznolikosti kulturnih dobrin. Lokalni program kulture Občine Vodice predvideva raznovrstne usmeritve, ki so potrebne za njegovo uresničitev.

1.1. Zakonske podlage

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07, 56/08, 4/10, 2/11 in 111/13, 68/16, 61/17, 21/18-ZNOrg, 3/22-ZDeb in 105/22-ZZNŠPP, nadaljevanju: ZUJIK) v 14. členu določa, da morajo lokalne skupnosti – občine pripraviti in sprejeti program za področje kulture za štiriletno obdobje, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje.

Vsebinsko podlago in izhodiščni dokument za pripravo lokalnega programa kulture predstavlja *Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022-2029* (Uradni list RS, št. 29/22; nadalje: ReNPK22-29), ki skuša predvsem obogatiti in nadgraditi nekatera področja ter zagotoviti lažje odzivanje na potrebe in izzive časa, kar naj bi veljalo tudi za lokalne programe kulture. Nacionalni program za kulturo postavlja temelje kulturno – političnega modela, usmerja skrb za formalne pogoje kulturnega delovanja, hkrati pa daje zavezo, da svoj namen, smisel in mesto v skupnosti oblikuje kultura sama. Kulturna politika naj bi sledila načelom: kakovosti, raznolikosti, vključenosti in povezanosti.

Lokalni program kulture Občine Vodice za obdobje 2023–2026 (nadalje: LPK) se uresničuje na podlagi programov javnih zavodov, ki delujejo na območju občine Vodice, območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti, javnih povabil za financiranje javnih kulturnih programov in projektov in po postopku neposrednega poziva. Javni interes za kulturo v občini Vodice se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost, dostopnost kulturnih dobrin, kulturno raznolikostjo in slovensko kulturno identiteto. Ti pogoji se zagotavljajo z vsakoletnim proračunom in vzpostavljeno kulturno infrastrukturo.

V okviru finančnih, kadrovskih in prostorskih možnosti bo občina Vodice pripravljala in ustvarjala pogoje za ustrezno organiziranost na področju kulturnih dejavnosti.

1.2. Javni interes na področju kulturne dejavnosti

Lokalna skupnost uresničuje javni interes za kulturo v skladu z ZUJIK-om zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture (24. čl. ZUJIK).

Lokalna skupnost v javnem interesu zagotavlja pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki se na trgu ne zagotavljajo v zadostnem obsegu ali kakovosti, ali zaradi dostopnosti najširšemu krogu uporabnikov. Javne kulturne dobrine zagotavlja v obliki oziroma na način javne službe in s podporo posamičnim kulturnim projektom ter javnim kulturnim programom (25. čl. ZUJIK).

Občina zagotavlja najmanj tiste javne kulturne dobrine, ki jih določajo posebni zakoni (na področju: knjižničarstva, varstva kulturne dediščine, arhivske dejavnosti ipd.), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjene kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev, ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih ugotovi s svojim programom za kulturo.

Ne glede na prejšnji odstavek občina zagotovi tudi tiste javne kulturne dobrine širšega pomena (uprizoritvene umetnosti, vizualne umetnosti, novi mediji ipd.), če je to mogoče glede na objektivne okoliščine, kot so število prebivalcev, ekonomska moč, prostorske in kadrovske kapacitete ipd., oziroma če to izhaja iz kulturne tradicije občine (66. čl. ZUJIK).

Področja kulture v javnem interesu se v skladu z Nacionalnim programom za kulturo nanašajo na knjigo in knjižnično dejavnost, likovno umetnost, uprizoritvene umetnosti, glasbeno umetnost, intermedijsko umetnost, avdiovizualno kulturo, celotno področje kulturne dediščine z arhivistiko, s posebnimi poudarki na slovenščini, kulturi manjšinskih skupnosti, ljubiteljski kulturi in mednarodnem sodelovanju. Na teh področjih ima zelo pomembno, velikokrat osrednjo vlogo praviloma neprofitno delujoč javni sektor, a skupaj z organizacijami in zasebniki civilne družbe v negospodarstvu in gospodarstvu. Dejstvo pa je, da kulturna dejavnost presega pravkar navedene dejavnosti in se zliva v celotno življenje ljudi in razvoj družbe.

Občina Vodice od svoje ustanovitve naprej (1995), posveča veliko skrb javnemu interesu na področju kulture, ki obsega zlasti:

- ustvarjanje možnosti za skladen kulturni razvoj občanov in občank Občine Vodice kakor tudi za razvoj posameznih kulturnih dejavnosti in društev;
- zagotavljanje pogojev za ustvarjanje, posredovanje in dostopnost kulture;
- uveljavljanje kulturnih ustvarjalcev, kulturnih društev in organizacij občine Vodice doma in v tujini;
- zagotavljanje varstva naravne in kulturne dediščine;
- kulturno vzgojo v javnih zavodih v lasti občine Vodice ter razvoj kulturno interesne dejavnosti le-teh;
- izobraževanje za potrebe kulturne dejavnosti;
- promocijo občine Vodice kot kulturno usmerjene občine.

Javni interes občine Vodice kot lokalne skupnosti se na področju kulture uresničuje:

- z občinskim programom kulture,
- z delovanjem lokalnih javnih služb in javnih zavodov na področju kulture,
- z zagotavljanjem pogojev za opravljanje in razvoj kulturnih dejavnosti,

- z zagotavljanjem javnih sredstev za kulturo iz proračuna občine Vodice in tudi državnega proračuna skladno z veljavno zakonodajo,
- z neposrednim financiranjem kulturnih programov oziroma projektov iz javnih sredstev,
- z oblikovanjem javne infrastrukture na področju kulture,
- z določanjem posebnih pogojev za opravljanje posamezne dejavnosti na področju kulture, če to zahteva narava te dejavnosti.

Za uresničevanje javnega interesa na področju kulture Občina Vodice zagotavlja proračunska finančna sredstva zlasti za naslednje namene:

- za varstvo naravne in kulturne dediščine,
- za delovanje kulturnih društev in izvajanje kulturnih programov,
- za druga društva in organizacije, ki izvajajo dodatne kulturne programe,
- za izobraževanje strokovnih in organizacijskih kadrov,
- za investicije, vzdrževanje in opremljanje javne infrastrukture na področju kulture,
- za spodbujanje kulturnih dosežkov,
- za založniško dejavnost,
- za promocijsko dejavnost na področju kulture,
- za delovanje strokovnih organizacij,
- za knjižnično dejavnost.

2. SPLOŠNI CILJI, POSLANSTVO, VIZIJA IN PREDNOSTNE USMERITVE

2.1. Splošni cilji in ukrepi lokalnega programa za kulturo

2.1.1. Ohranjanje in razvoj slovenskega jezika.

Ohranjanje in razvoj slovenskega jezika znotraj Evropske unije je eden od najpomembnejših ciljev nacionalnega in lokalnih programov za kulturo. Gre za usklajeno skrb za kulturno, politično in ekonomsko razsežnost jezika. Čeprav se v okviru Evropske unije zagovarja ideja večjezičnosti ter spoštovanje in razvijanje jezikovne raznolikosti, so te ideje vseskozi soočene z vprašanjem delitve na uradne, delovne ter regionalne jezike. Jezikovna politika mora posegati na vsa področja kulturnega udejstvovanja od knjižnične in založniške dejavnosti pa do uprizoritvenih in avdiovizualnih umetnosti, ki jim je jezik eno od orodij ustvarjanja. Skrb za jezik na območju občine Vodice se kaže v podpori programom in projektom, ki izkazujejo ali spodbujajo razvoj jezikovne kulture. Pri zagotavljanju skrbi za ohranjanje in razvoj slovenskega jezika predstavlja pomembno osnovo dejavnost ravno ljubiteljska kultura in dela z mladimi.

Ukrepi

- literarna dejavnost: spodbujanje ustvarjanja v slovenskem jeziku in prevajanja, povečevanje dostopnosti knjige ter dvig ravni bralne kulture in funkcionalne pismenosti;
- knjižnična dejavnost: povečevanje dostopnosti knjižničnega gradiva, elektronskih publikacij v slovenščini, digitalizirane knjižne dediščine ter razvoj branja;
- uprizoritvene umetnosti: spodbujanje produkcije in postprodukcije v slovenskem jeziku in izvirne slovenske dramatike ter pomoč pri njihovem prenosu v druge medije;
- mediji in avdiovizualna kultura: dvig ravni jezikovne kulture;
- ljubiteljska dejavnost;
- vokalna glasba: spodbujanje izvajanja slovenskih pesmi (tudi ljudskih) v izvirni obliki in priredbi;
- folklorna dejavnost: ohranjanje in negovanje ljudskega izročila;
- literarna dejavnost: vključevanje mladih v ustvarjalne delavnice;
- izobraževalna dejavnost: novinarske delavnice, literarni ustvarjalci, tečaji retorike;
- poudarek na sodelovanju z društvi na vseh področjih kulturnega življenja, tako v matični državi kot v zamejstvu;
- dvig ravni uporabe slovenskega jezika v javni rabi;
- ohranjanje narečij.

Kazalniki:

/na prebivalca v slovenskem jeziku/

- število izdanih knjig;
- število letno izposojenih knjig v splošnih knjižnicah;
- število letno prodanih knjig;
- število gledaliških predstav in število ponovitev posamezne predstave;
- število tiskanih medijev (časopisi, tedniki, mesečniki);
- število avdio in video edicij;

- število slovenskih pesmi na koncertih (v odstotkih);
- število kulturnih izmenjav in skupnih projektov s slovenskimi zamejci.

2.1.2. Zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost

Kultura je neodtujljivi del človekovih pravic in kot taka dosegljiva najširšemu krogu uporabnikov. Cilj Lokalnega programa za kulturo v Občini Vodice je zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin na različnih ravneh (lokalna, fizična, informacijska, socialna ...) in pogojev za ustvarjalnost. Dostopnost kulture tako ne sme biti pogojena geografsko ali s socialnim statusom posameznika. Ta cilj je treba uveljaviti na vseh področjih kulture in skozi celovito izvajanje kulturne politike.

Ukrepi:

- zagotavljati dostopnost javne kulturne infrastrukture najširšemu krogu izvajalcev s področja kulture;
- prednostna podpora investicijam, ki zagotavljajo prostorske pogoje za delovanje izvajalcev na področjih kulture, ki je v javnem interesu;
- urediti lastniška in najemna razmerja za prostore, ki se uporabljajo za kulturne dejavnosti;
- v ustanovitvenih aktih in programih dela javnih zavodov opredeliti zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost kot temeljno poslanstvo zavodov;
- prednostna podpora programom in projektom, ki zvišujejo dostopnost kulture in izboljšujejo pogoje za ustvarjanje na vseh področjih kulture.

Kazalniki:

- število uporabnikov javne kulturne infrastrukture;
- število oz. višina sredstev, namenjenih investicijam v prostore in opremo;
- število programov in projektov, ki vplivajo na raven dostopnosti kulture.

2.1.3. Neposredna podpora ustvarjalcem in projektom na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti

Glede na omejene možnosti trga in finančnih ter materialnih zmožnosti občine Vodice sodi med prioritete cilje zagotovitev spodbudnih pogojev za delo ustvarjalcev in kulturnih društev v lokalnem okolju. Realizacija tega cilja prispeva k dvigu ustvarjalnosti posameznikov ter društev in dostopnosti ustvarjanja ter spodbuja kulturno raznolikost. Ljubiteljskim kulturnim društvom je treba omogočiti sodelovanje s strokovnimi kadri ter omogočiti različne oblike dodatnega izobraževanja za dvig kvalitete projektov.

Ukrepi:

- zagotoviti sredstva za strokovno izobraževanje ustvarjalcev in kulturnih društev;
- zagotoviti sredstva za izvajanje obstoječih programov različnih izvajalcev (JSKD, kulturna društva);

- spodbujati sodelovanje kulturne stroke z neprofesionalnimi ustvarjalci in kulturnimi društvi;
- zagotavljanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje izobraževalnih oblik (seminarji, delavnice,...) za posameznike in kulturna društva,
- zagotavljanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje dejavnosti kulturnih društev;
- spodbujati sodelovanje med ponudniki kulturnih izobraževalnih oblik v lokalni skupnosti (JSKD, različna društva, ipd.);
- spodbujati sodelovanje s šolami in vzgojnimi ustanovami na vseh področjih kulturnega življenja;
- spodbujanje sodelovanja in povezovanja s slovenskimi manjšinami, izseljenci, spodbujanje mednarodnega sodelovanja.

Kazalniki:

- delež sredstev (v odstotkih) za izobraževanje kulturnih ustvarjalcev in društev;
- delež sredstev za izvajanje programov po zvrsteh in izvajalcih;
- število posameznikov (ustvarjalcev) in kulturnih društev, ki uporabljajo javno kulturno infrastrukturo;
- število udeležencev na izobraževalnih oblikah (JSKD, zavodi in drugi organizatorji);
- višina sredstev, namenjenih mednarodnemu in čezmejnemu sodelovanju;
- število mednarodnih in manjšinskih sodelovanj in izmenjav.

2.1.4. Vključevanje kulturne vzgoje na vseh ravneh izobraževalnih procesov

Kulturna vzgoja je preplet ustvarjanja na vseh področjih kulture, od tradicionalnih do sodobnih umetniških zvrsti, vključno s popularno kulturo in mediji, ter vzgoja osveščenih uporabnikov kulturnih dobrin in storitev. Neposredno sodelovanje med izobraževalnimi institucijami – predvsem z vrtci, osnovnimi in podružničnimi šolami – in različnimi ponudniki kulturnih vsebin (društva, JSKD) mora konkretno nadgraditi dejavno občinsko kulturno politiko in izvajanje Letnega programa kulture v občini Vodice pri oblikovanju in izvajanju šolskih programov.

Občinska kulturna politika prednostno skrbi za izobraževanje na tistih področjih kulturnega izobraževanja, ki jih šolski sistemi ne vključujejo, in z različnimi oblikami sofinanciranja sodeluje v zagotavljanju izobraževanja za umetniške in druge poklice v kulturi. Namen občinske kulturne politike je aktivno sodelovanje pri vzgoji tako uporabnikov kot ustvarjalcev kulturnih dobrin vseh starostnih skupin.

Ukrepi:

- spodbujanje kulturnih društev k večji dejavnosti na področju kulturne vzgoje (podpora projektom, ki so namenjeni otrokom in mladim ...);
- opredelitev kulturne vzgoje kot ene izmed temeljnih nalog v programih dela javnih zavodov in skladov;
- spodbujanje sodelovanja na področju kulture med kulturnimi (kulturna društva in organizacije, skladi in zavodi) in izobraževalnimi institucijami (vrtci, šolami) v občini Vodice;
- oblikovanje in/ali sofinanciranje kulturnih abonmajev za različne starostne in socialne skupine;

- dejavna vloga občinske kulturne politike v oblikovanju in izvajanju izobraževalne politike na področju kulture;
- spodbujanje kulturnih društev k večji dejavnosti na področju izobraževanja za poklice v kulturi;
- organiziranje izobraževanj za učinkovitejšo izrabo sredstev iz skladov EU.

Kazalniki:

- število programov in projektov s področja kulturne vzgoje, ki jih izvajajo izobraževalne institucije;
- število programov in projektov s področja kulturne vzgoje, ki jih izvajajo kulturne institucije;
- število udeležencev pri teh programih in projektih;
- število programov in projektov, ki zapolnjujejo vrzeli na področju izobraževanja za poklice v kulturi,

2.1.5. Spodbujanje kulturne raznolikosti

Kulturna raznolikost, pluralizem ustvarjanja in kulturnih dobrin so cilji, na katerih temelji ideja o evropskem združevanju in ki ga opisuje tudi Unescov dokument *Naša ustvarjalna raznolikost* (1993). Odprtost kulturne politike v občini Vodice za druge kulture, mednarodne izmenjave ter kulturno dejavnost Slovencev zunaj RS, pomembno prispeva k razvoju kulturne identitete posameznikov in skupnosti. Namen uresničevanja cilja je predvsem ohraniti in promovirati bogato kulturno izročilo in njegove posebnosti znotraj občine Vodice, regije, države in EU. Pomembno je izoblikovati dovolj široke in izvirne programe, ki se bodo potegovali za sredstva iz evropskih skladov. Cilj je z vidika občine Vodice pomemben, saj je slovenska kultura prepoznavna po svoji bogati notranji raznolikosti, ki jo je mogoče ohraniti samo s pomočjo spodbudne občinske kulturne politike.

Ukrepi:

- prednostna podpora deficitarnim umetniškim zvrstem;
- zagotavljanje ustrezne administrativne podpore izvajalcem, ki se potegujejo za sredstva evropskih skladov;
- prednostna podpora programom, ki črpajo sredstva iz evropskih skladov;

Kazalniki:

- število programov, ki prejemajo sredstva iz evropskih strukturnih skladov;
- število skupnih mednarodnih oz. integriranih prireditev in dejavnosti.

2.1.6. Spodbujanje kulturnih projektov za dvig kvalitete življenja in povečanje socialne kohezivnosti

Zavedanje vpliva kulture na dvig kvalitete življenja se jasno odraža v podpori občinske politike projektom in programom. Dostopnost kulture ne sme biti bistveno pogojena s socialnim statusom posameznika,

starostno, spolno, etnično ali religijsko pripadnostjo. Občinska kulturna politika zagotavlja okolje in možnosti za oblikovanje širokih programov/projektov kulturnih ponudnikov, ki so dostopni večjemu številu občanov in obiskovalcem ter ne izključujejo ranljivih socialnih skupin. Prednostna podpora velja projektom, ki spodbujajo medgeneracijsko sodelovanje ter nacionalno in versko strpnost. Sem sodi spodbujanje kulturnih ustvarjalcev v občini za najvišje dosežke na področju umetnosti in kulture – z vsakoletnim podeljevanjem občinskih priznanj in nagrad .

Ukrepi:

- podpora projektom, ki spodbujajo medgeneracijsko sodelovanje;
- podpora projektom, ki vključujejo ranljive socialne skupine;
- podpora kulturnim projektom, ki povezujejo ustvarjanje kulturnih društev in posameznikov z drugimi sektorji, predvsem s področja šolstva, sociale, humanitarne dejavnosti, turizma, ...;
- zagotavljanje dostopnosti javne kulturne infrastrukture najširšemu krogu izvajalcev s področja kulture;
- vključevanje ljudi s posebnimi potrebami;
- podeljevanje občinskih priznanj in nagrad za dosežke s področja kulture in umetnosti.

Kazalniki:

- število projektov, ki vključujejo različne ranljive socialne skupine;
- število medresorskih projektov;
- število projektov, ki vključujejo različne skupine ljudi s posebnimi potrebami.

2.1.7. Aktivno sodelovanje med kulturo in gospodarstvom

Pomembno poglavje za spodbudo kulturne ustvarjalnosti je tudi sodelovanje različnih deležnikov, tako izvajalcev Lokalnega programa kulture v Občini Vodice kot gospodarstva in podjetnikov ter drugih dejavnikov, predvsem v smislu promocije in trženja kulture. Slovenski kulturni trg je finančno in prostorsko omejen, zato je spodbuda omenjenemu sodelovanju ena pomembnejših nalog lokalne kulturne politike. Sredstva za izvajanje kulturnih programov morajo izvirati tako iz javnega sektorja (občinski proračun) kot tudi iz zasebnega sektorja (sponzorstva, donacije, sofinanciranje skupnih projektov). Poleg tega, da takšno sodelovanje deluje spodbudno na ustvarjalnost ter dostopnost kulturnih dobrin, je vključevanje gospodarskega sektorja v kulturno sfero pomembno tudi z vidika razvoja kadrovskih oz. človeških virov in socialnega kapitala na splošno ter kakovostnega preživljanja prostega časa.

Ukrepi:

- prednostna podpora programom in projektom, ki vključujejo sodelovanje gospodarskega sektorja;
- prednostna podpora programom in projektom, ki spodbujajo kulturni turizem;
- spodbujanje kulturnih in gospodarskih subjektov za sodelovanje pri vzajemni promociji;
- vključevanje kulture v turistične programe – in obratno.

Kazalniki:

- razmerje med sredstvi lokalnega proračuna in drugimi sredstvi za kulturo;
- število programov in projektov, ki nastajajo na osnovi partnerstva med ustvarjalci in gospodarstvom;
- število novih delovnih mest kot posledica razvoja kulture.

2.1.8. Informatizacija v kulturi

Z izboljševanjem tehnične opremljenosti za vzpostavljanje komunikacijsko informacijske mreže in izboljševanjem pogojev za dostop do informacij v kulturi se omogoča povečanje dostopnosti kulture, zagotavlja kvalitetnejše strokovno evalviranje kulture ter povečuje seznanjenost z dogodki in trendi na kulturnem področju za vse zainteresirane. Glavna naloga za doseg tega cilja predstavlja povezovanje različnih informacijskih sistemov, ki že delujejo (npr. mreža izpostav JSKD, knjižnična mreža) na področju kulture ter izpopolnjevanje tehnične opreme za društva ter izobraževanje uporabnikov.

Ukrepi:

- podpora nabavi računalniške, programske in komunikacijske opreme za kulturna društva, izpostavo JSKD, splošne knjižnice;
- podpora mrežnemu povezovanju med kulturnimi društvi, knjižnico in JSKD ter drugimi akterji na področju kulture;
- prednostna podpora drugim informacijskim projektom na področjih kulture.

Kazalniki:

- kvantiteta, kvaliteta in ažurnost dosegljivih informacij na področjih kulture;
- povezanost informacijskih sistemov na področjih kulture;
- dostopnost in izkoriščenost teh informacij;
- možnost kreativne izrabe informacijskih sistemov na področjih kulture;
- koordinacija in terminsko usklajevanje programov izvajalcev;
- brezplačen dostop do informacij o kulturni ponudbi.

2.2. Poslanstvo

Občina Vodice prepoznava kulturo kot perspektivno dejavnost, ki izkorišča vse potencialne, ki jih nudijo naravne danosti in kulturna dediščina, zmogljivosti kulturnih deležnikov, znanje in kadri javnih zavodov, množica kulturnih dogodkov in kulturna vzgoja. Spodbujanje kulturne dejavnosti v občini Vodice je dejavnik, ki dolgoročno lahko prispeva k razvoju inovativnosti, kreativnosti in ustvarjalnosti v lokalni skupnosti.

Občina Vodice s svojimi javnimi zavodi, ki delujejo na področju kulture, in z mrežo društev, ki delujejo na področju kulture, in drugih deležnikov, spodbuja kulturno – umetniško izražanje in pretok kulturne ustvarjalnosti in omogoča občanom enakopravno vključevanje v kulturne dejavnosti.

2.3. Vizija

Občina Vodice bo s trajnostno naravnanim programom kulture še naprej spodbujala kulturno ustvarjalnost in omogočala prebivalcem občine Vodice in širše regije dostop do kulturnih dobrin in kvalitetnih kulturno – umetniških del.

Občina Vodice bo postala zgled dobre prakse pri uspešnem razvijanju kulturne dejavnosti in poustvarjalnosti kot bistvene prvine družbenega in trajnostnega razvoja.

2.4. Prednostne usmeritve

2.4.1. Izboljšati usposobljenost in medsebojno sodelovanje deležnikov v kulturi

S to prednostno usmeritvijo želimo zagotoviti boljše in skladnejše pogoje za udejanjenje Lokalnega programa kulture v Občini Vodice v obdobju 2023–2026, ki vključuje vse, ne le subjektov v kulturi, ampak tudi občane in občanke. Prizadevali si bomo povezati javno in zasebno v trdna partnerstva in čim bolj izkoristiti in zapolniti vse potencialne, ki so na voljo v danem trenutku.

Občani naj bi kulturo sprejemali kot želeno dejavnost, ki krepi lokalno kulturno identiteto in soustvarja kulturno okolje, s tem pa omogoča uspešno izvajanje vseh drugih ukrepov tega programa. Za to sta nujna sistemski razvoj koncepta kulturne vzgoje in skrb za medsebojni prenos izkušenj, informacij, idej.

2.4.2. Pomen kulture kot perspektivne dejavnosti v občini Vodice

Kultura v občini Vodice je dolgoročno zdrava rastoča dejavnost, ki pozitivno vpliva na razvoj s kulturo povezanih dejavnosti – turizem, gospodarstvo, nevladne organizacije, trajnostni razvoj in razvoj podeželja. Zato je treba povečati dostopnost do ustvarjalnosti za nove generacije kulturnih ustvarjalcev in umetnikov in vseh tistih posameznikov, ki se ukvarjajo z ljubitelsko kulturo. Zagotoviti je treba pogoje za večjo kakovost in raznovrstnost kulturne ponudbe v občini Vodice.

2.4.3. Občina Vodice kot kulturno in ustvarjalno odprta občina

Kot odprta občina za kulturno ustvarjalnost bo občina Vodice spodbujala kakovost kulturne dejavnosti, prireditve in celovite dejavnosti v smislu tolerance in sproščenosti, kultiviranosti in kulturnega dialoga. S to prednostno usmeritvijo se povezuje kultura in turizem, naravne danosti in trajnostni razvoj.

S prepletanjem dejavnosti in prostora se namerava vzpostaviti sinergijo med kulturo, širšim okoljem in gospodarsko dejavnostjo, z usmerjeno finančno podporo dvigniti kakovost kulturne dejavnosti in ponudbe, prispevati k oživljanju družbenega in družabnega življenja v občini Vodice, sooblikovati produkte in storitve kulturnega turizma za večjo prepoznavnost kulturne dediščine, podpreti podjetniško pobudo v kulturi in prispevati k prepoznavnosti občine Vodice kot kulturno dejavne in razvite destinacije

V infrastrukturnem smislu se največ pričakuje od novozgrajenega centra Vodic, oz. od Kopitarjevega kulturnega centra z novo knjižnico, dvorano, muzejem in društvenimi prostori.

2.4.4. Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in tveganj (SWOT)

Prednosti	Slabosti
- Pestra društvena dejavnost na področju kulture za vse starostne skupine. - Veliko kulturnih prireditev preko celotnega leta. - Dokaj obsežna mreža društev na področju kulturne dejavnosti. - Dobra organiziranost javnih zavodov na področju kulture. - Sodobna knjižnična infrastruktura. - Lega občine Vodice in dobre komunikacijske povezave. - Bogata kulturna dediščina. - Določeni uspešni kulturni produkti - Dostopnost do objektov kulturne dejavnosti in kulturnega doma	- Šibka povezanost deležnikov in nekoordinirano delovanje. - Nezadostna uporaba novih orodij za promocijo kulture. - Pomanjkanje inovativnosti in ustvarjalnosti na področju trženja. - Slaba tehnična oprema posameznih dvoran - Šibka povezanost in informiranost. - Zastarela osrednja kulturna dvorana - Pomanjkanje večnamenske infrastrukture za izvajanje kulturne dejavnosti (letno prizorišče in večnamenska kulturna dvorana)
Priložnosti	Tveganja
- Spreminjati miselnost in graditi partnerstva. - Izkoristiti mednarodne iniciative v kulturi. - Izkoristiti kulturno in živo dediščino, obrt in umetnost za zaposlovanje in podjetništvo ter oživljanje posameznih objektov in tradicije. - Razviti občino Vodice kot kulturno občino. - Črpanje evropskih sredstev. - Sodelovanje na področju kulture z zamejskimi Slovenci. - Izkoriščanje sodobnih komunikacijskih kanalov za širšo promocijo občine. - Sistemsko povezovanje šolstva in kulture. - Javno – zasebna partnerstva. - Medgeneracijsko sodelovanje. - Krepitev civilne družbe in njene organiziranosti.	- Zmanjšanje proračunskih sredstev in proračunsko varčevanje. - Sprememba razvojnih prioritet občine - Sprememba razvojnih prioritet na državnem in evropskem nivoju in zmanjševanje razpoložljivih sredstev. - Neizvajanje programa kulture, težnje po doseganju zgolj kratkoročnih ciljev in uravnilovke. - Premajhna odločnost za konkretne pozitivne dolgoročne spremembe. - Usmerjanje občinstva v urbana središča in sosednje občine.

3. KULTURNE DOBRINE V LUČI NACIONALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO

Ker se LPK (Lokalni program kulture Občine Vodice) nadaljuje tudi v naslednja obdobja povezmamo glavne poudarke iz obdobja LPK 2015-2018 (Uradno glasilo Občine Vodice, št. 2/15) in LPK 2019-2022 (Uradno glasilo Občine Vodice, št. 8/19).

Nacionalni program za kulturo, je bil v želji postati model nove kulturne politike, ki kulturne dobrine opredeljuje kot javne dobrine. Na območju občine Vodice so nekatere zastopane močnejše, druge le simbolično.

3.1 Knjiga

Na področju knjige predstavlja javni interes zagotavljanje pogojev za usklajeno delovanje vseh členov knjižne verige na področju leposlovja in humanistike, ki vodi k optimalnim rezultatom na področju ustvarjanja, zalaganja, razširjanja in branja kakovostnih knjig in revij.

Občina je v letih delovanja podprla natis nekaterih knjig in pesniških zbirk. (Antonije Baksa Srnel Pesmi poročene žene in Samevanje, Jožeta Stoparja Nagovori v kiticah, Ivana Sivca Kamen nad gladino (tudi ponatis), Marjete Žebovec Pustili so sled in Zbornik občine Vodice 2020.

Prav tako skrbi za knjižnico in nabavo knjig. V knjižnici imamo predstavitev knjig tudi lokalnih avtorjev (npr. predstavitev slikanice lokalne avtorice).

Občina podpira lokalne in druge avtorje.

Na pobudo Knjižnice Vodice so na zalo obiskanih lokacijah (občinske zgradbe v Vodicah, Utiku in Skaručni) postavljene »knjigobežnice«. Poličke s knjigami, ki jih ljudje lahko vzamejo s seboj ali prinesejo knjige, ki jih več ne rabijo.

Podana je pobuda, da bi po vzoru nekaterih občin, otrokom ob preventivnih pregledih, zdravnik podaril knjigo.. (V MOL npr. v okviru projekta vsak triletnik ob sistematskem zdravstvenem pregledu prejme vrhunsko izvirno slovensko slikanico, prav tako pa tudi prvošolci ob vstopu v osnovno šolo.). Na ta način se spodbuja družinsko branje, npr. triletnikom berejo starši, lahko pa tudi odrasli bratje in sestre ali stari starši. Prvošolce pa se s knjižnim darilom ob vstopu v šolo spodbuja k samostojnemu branju in ustvarjanju. V okviru tega projekta bi knjigo prejeli tudi četrtošolci, potem ko osvojijo bralno značko. S projektom se spodbuja tako izposoja knjig v knjižnicah kot kupovanje knjig za družinske knjižnice.

Naslednji uveljavljen projekt je »Branju prijazna občina«, ki odstira številne inovativne načine »prijateljevanja« s knjigo.

Možna je prijava za evropska sredstva tudi na področju Svetovnega branja knjig, ki se izvaja vsako leto 23. aprila. Prijavljale bi se družine, ki rade berejo. V tekmovalni skupini bi bil en otrok in ena odrasla oseba. Pet najboljših bi se pomerilo v splošnem kvizu ob uporabi elektronske aplikacije.

Na osnovi dobre prakse Občina tudi v prihodnje načrtuje sofinanciranje novih knjižnih del. V sodelovanju z MKL in domačimi kulturniki se je pripravil Zbornik Občine Vodice 2020 – Dediščina ljudi in krajev, pa tudi zbirka Sledi preteklosti, ki jih pripravlja KPD Šinkov Turn.

3.2 Film in avdiovizualna dejavnost

Področje zajema filmsko in video produkcijo, kinematografsko dejavnost, filmsko vzgojo, filmske festivale, filmsko dokumentiranje dogajanja na nivoju občine itd..

- V občini je nekaj oseb, ki so kvalificirani na tem področju. Študenti multimedijskih programov (Rok Štupar, Vid Merčun, Aleš Klopčič, Andrej Kokalj, Jakob Čuk....). RTV je načrtoval snemanje filma o Jerneju Kopitarju. Izdelan je scenarij, zaradi finančnih razlogov pa do realizacije še ni prišlo. PGD Šinkov Turn pa pripravlja film skupaj z monografijo pod skupnim naslovom Muzej.
- O občini sta bila za namen promocije narejena dva filma (VHS in DVD). Posnetega je bilo tudi precej materiala v BETA tehniki (tudi helikopterskih posnetkov). Posamezna društva občasno pripravijo kakšen izdelek o svoji dejavnosti ali koncertu (Kulturno društvo Matije Koželja, Gamsi, Godba Vodice, MePZ Biser, Društvo za ohranjanje kulturne dediščine in podeželja Skaručna). Dobro obiskani so potopisne projekcije (npr. alpinistični vzponi Franca Štuparja) in dokumentacije športnih dosežkov (Aleš Borčnik in SD Strahovica) ipd.

Ukrepi: Povabilo avtorjem, da priobčijo (vsakovrstne) svoje izdelke. Objava povabila v KG in na spletu, da se organizirajo večeri 'domačega filma, projekcij, predavanj (samostojno v dvoranh ali v knjižnici). V sodelovanju z arhivom RTV Slovenija, bi bilo interesantno preveriti 'zgodovinske' posnetke z območja, ki ga pokriva Občina Vodice.

3.3 Uprizoritvene umetnosti

Področje zajema dramsko gledališče, lutkovno gledališče, plesno gledališče, eksperimentalno gledališče, sodobni ples, gledališke festivale in druge uprizoritvene prakse. V tem poglavju se prvenstveno obravnava prisotnost izvajalcev in njihovo ponudbo v kulturnem dogajanju lokalne skupnosti, zato so vključene produkcije v vseh oblikah organiziranja.

- Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn deluje od leta 2012. Kot samostojna sekcija deluje dramska skupina, ki uspešno nastopa od sezone 2013/14.
- Drugi vidik tovrstne ponudbe so predstave v kulturnih domovih, ki jih izvedejo amaterska gledališča od drugod (predvidoma v času od novembra do marca)

Ukrepi: Vzpostavitev koledarja uprizoritev za posamezno sezono in zagotovitev ugodnega najema prostorov za zunanje izvajalce ter določitve fiksne/ugodne vstopnine

Kazalci&merila: število predstav in število obiskovalcev.

3.4 Glasbene umetnosti

Področje zajema glasbeno gledališče, glasbene korpuse, koncertno dejavnost, glasbene festivale in različne zvrsti glasbenega ustvarjanja.

- Poleg godbe in pevskih zborov na območju občine deluje nekaj ansamblov. Praviloma enkrat letno izvedejo samostojni koncert Društvo za ohranitev kulturne dediščine in podeželja. Skaručna organizira vsakoletno tekmovanje v igranju frajtonarice. Instrumentalna zasedba društva Matije Koželja iz Utika priložnostno nastopi s klasičnim ali narodno zabavnim programom, PDV organizira rock koncert. PGD-ji organizirajo gasilske veselice in tombole. Občasno se predstavijo kakovostni izvajalci (interpreti) državnega nivoja (predvsem ob občinskem prazniku).
- Obstajajo neizkoriščene možnosti za orgelske koncerte bodisi v župnijski cerkvi, bodisi v samostanu šolskih sestre v Repnjah (pozimi sta cerkvi ogrevani).
- Klasičnih koncertov v občini je zelo malo (Manca Izmailova, Vlasta Doležal Rus, Drago Arko, Oktet Deseti brat, Oktet Gallus, MKZ Lek), čeprav so bili vso dobro obiskani in odziv zelo pozitiven. Razlogi so lahko v relativni bližini mesta Ljubljana, kjer je ponudba raznovrstna. Organizacija je povezana tudi s stroški, prav odlične lokacije za ta namen ni in tudi akustično dvorane niso idealne. Za klasične in komorne programe so poleg župnijske cerkve v Vodicaх zelo primerne cerkve v Šinkovem Turnu, v Utiku, v Repnjah, Zapogah in na Skaručni.

Ukrepi: V program kulturnih prireditev umestiti klasični, komorni, orgelski program (1-2x letno), kulturna društva pa dodatno stimulirati za organizacijo in določiti okvirno višino sredstev za sofinanciranje.

Kazalci&merila: zadovoljstvo in število udeležencev

3.5 Vizualne umetnosti

V javni interes na področju vizualnih umetnosti sodijo vse likovne zvrsti.

V občini se likovniki vključujejo v Kulturno društvo Matije Koželja in se povezujejo pri pripravi razstav in kritičnih analizah posameznih stvaritev. Nekateri delujejo povsem samostojno, nekateri pa so vključeni v likovna društva, ki delujejo izven občine (Zbilje, Zavrh, Mengeš) V letih od 2012 so bile pripravljene številne razstave, izpeljani ex-tempori z vključevanjem osnovnošolskih otrok in njihovih mentorice. V sodelovanju z JSKD je bila izvedena celoletna slikarska šola. Umetniki z daljšim umetniškim stažem pa občasno organizirajo tudi samostojne razstave (Kubelj, Kramar, Kimovec, Špenko, Čebašek, Baksa Snel,...).

Ex tempore Vodice privabi slikarje vseh starosti. Prek leta sledijo razstave na območju občine Vodice.

Ukrepi: Spodbuditi povezovanje izvajalcev in sodelovanje pri drugih kulturnih prireditvah ter zagotoviti dodatna finančna sredstva za vizualne umetnosti.

Kazalci&merila: število razstav in število avtorjev

3.6 Intermedijske umetnosti

Pojem intermedijske umetnosti se nanaša na sodobne umetnostne rabe intermedijskih izraznih sredstev in sodobnih komunikacijskih tehnologij s ciljem pridobitvi več intermedijsko

ozaveščenega občinstva, predstavitvi slovenskih umetnikov na referenčnih prizoriščih EU, zagotovitvi infrastrukturnih pogojev za sodobne intermedijske umetnosti ter povezovanje z znanostjo in gospodarstvom.

Nekaj poskusov takih prireditev je v občini že bilo.

3.7 Ljubiteljska kulturna dejavnost

Poglavje o ljubiteljski kulturi opredeljuje podpiranje dejavnosti ljubiteljske kulture, dejavnosti kulturnih društev in njihovih zvez, njihove skupne programe in vpetost lokalne skupnosti v programe območnih izpostav Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Ta vsebina je širše obravnavana na posebnem mestu v poglavju Ljubiteljska kultura.

3.8 Mediji

Gre za obveščanje o kulturnem dogajanju v lokalni skupnosti ali regiji in širše za skrb lokalne skupnosti za lokalno učinkujoče medije vseh vrst.

Lokalni mediji naj bi bili v okoljih, kjer so prisotni, sestavina LPK, saj je skrb za ohranjanje kulturne identitete in spodbujanje kulturne ustvarjalnosti na področju medijev že element samega javnega interesa na področju medijev (4. člen ZMed). Izmed lokalnih medijev je potrebno posebej izpostaviti lokalne radijske in televizijske programe posebnega pomena (PPP), ki so po zakonsko določenem poslanstvu in statusu dolžni zagotavljati kulturne vsebine v posamezni lokalni skupnosti oziroma obveščati prebivalce lokalne skupnosti in predstavljati različna mnenja in stališča o političnih, kulturnih, verskih, gospodarskih in drugih vprašanjih, pomembnih za njihovo življenje in delo.

V občini Vodice imamo kot osrednji medij, ki uresničuje zgoraj navedeno poslanstvo v obliki občinskega glasila Kopitarjev glas, ki izhaja kot mesečnik. Brezplačno ga prejme vsako gospodinjstvo in kvalitetno sledi vsem dogodkom v občini. Tudi kulturnim. Pomembno informativno funkcijo opravlja tudi občinska spletna stran in spletne strani društev.

3.9 Arhitektura

Javni interes na področju arhitekture obsega dvig kakovosti življenja in življenjskega okolja ter uveljavljanje trajnostnega razvoja, socialne kohezije in kulturne identitete.

Pomemben prispevek k urejanju tega vprašanja je zajet v Občinskem prostorskem načrtu (OPN) (Uradno glasilo občine Vodice št. 1/14, 8/14, 4/15, 7/19, Uradni list RS, št. 17/15).

3.10 Kulturna dediščina

Področje zajema slikarstvo in kiparstvo, arhitekturo in oblikovanje, fotografijo, video, spletno umetnost, performans, instalacijo in druge ustvarjalne prakse, likovna razstavišča in razstavno dejavnost, likovne kolonije itd.

Ob zakonsko določeni skrbi države za kulturno dediščino, ima svoj del odgovornosti tudi lokalna skupnost in zavedati se je treba, da gre za bistveno sestavino njene kulture.

Usmeritve: tako prek OŠ kot društev bi bilo mogoče natančno popisati nepremično, premično in živo dediščino; snovno in nesnovno. Z nekaterimi akti je bila nepremična dediščina že popisana, niso pa bili zbrani običaji. Postopek evidentiranja starih hišnih imen se je v letu 2018 pričel prek LASa in zaključil leta 2020. V letu 2022 je bila zaključena tudi označitev kulturnih spomenikov z označbo na kateri se nahaja QR koda.

Lahko bi se popisala tudi hrana, ki je bila značilna za to okolje. Vodice bi morale biti prepoznavne s prestami, klobasami in še čim, kar je zanimivo in lokalno. To bi lahko tudi podarjali kot promocijsko blago. Pomemben poznavalec tega področja je etnolog dr. Janez Bogataj, s katerim bi bilo vredno organizirati pogovor ali predavanje. .

Ukrepi: Sodelovanje knjižnice in Osnovne šole in predstavitev rezultatov projekta na skupni razstavi v knjižnici. Kulturna dediščina je popisana v Registru kulturne dediščine tudi na portalu Situla: <http://rkd.situla.org/>. Mogoča bi bila predstavitev po vaseh. Zelo zanimivo bi bilo dodati tudi običaje, pripovedke, pravljice s tega območja. Velika poznavalko te tematike je ga. Dušico Kunaver. Velik doprinos je vsekakor projekt Hišna imena.

3.11 Knjižnična dejavnost

Področje zajema literarno ustvarjanje, bralno kulturo, knjižničarstvo, založništvo, literarna dela na elektronskih nosilcih, digitalizacijo, literarne prireditve, klube itd.

To področje pokriva Knjižnica Vodice in delno šolska knjižnica. Delovanje je natančneje opisano v posebnem poglavju. Izpostaviti velja neprimerne in omejene prostorske možnosti za delovanje in izvajanje poslanstva javne knjižnice. Novi prostori so predvideni v okviru novega centra Vodic.

Ko bo v okviru novega centra Vodice zgrajen nov kulturni dom, bo tam imela svoje prostore tudi knjižnica. Lahko bi postala središče kraja s pogovornimi večeri, multivizijami, kulturnimi animacijami, prireditvami, abonmaji, ipd.

3.12 Arhivska dejavnost

V javni interes na področju arhivske dejavnosti sodita predvsem skrb za varstvo arhivskega gradiva in zagotavljanje njegove dostopnosti. V občini Vodice se arhivsko gradivo zbira v okviru občinske uprave, javnih zavodov ter Županije Vodice. Vzpostavljeno pa je tudi sodelovanja z Arhivom Slovenije (odbiranje trajnega arhiva) ter arhivom Nadškofije Ljubljana.

3.13 Slovenski jezik

Lokalna skupnost v tem segmentu ne izvaja lastnih politik marveč sledi zakonskim določbam, ki se nanašajo predvsem na izobraževalno področje (vrtec in OŠ) ter dostopnost do slovenske literature (knjižnica).

Za slovenski jezik skrbi tudi na Kopitarjevih dnevih, ko se v ospredje postavlja zaslužne osebnosti iz občine, ki so veliko pripomogli, k obstoju in razvoju slovenskega jezika.

3.14 Kulturno-umetnostna vzgoja

KUV obsega razvoj in promocijo bralne kulture. Za otroke in mladino je pomembna filmska vzgoja, za študentsko populacijo kulturno vzgojni koncertni cikli, vključevanje v teden kulturne dediščine in kakovostno izobraževanje o arhitekturi.

Za enkrat to poslanstvo in programe izvajajo institucije v katerih se mladina izobražuje.

Knjižnica Vodice izvaja projekte, s katerimi skrbi za razvoj in širjenje bralne kulture. Za vrtec izvaja projekt Ciciuhec, bere z malčki, s katerimi želi ustvariti pogoje za razvoj bralnih navad in bralne kulture;

- spodbuditi branje v družinskem krogu;
- spodbuditi branje leposlovja v otrokovem materinem jeziku;
- bogatiti otrokov besedni zaklad;
- seznaniti otroke s knjižnico v njihovem neposrednem okolju, njenimi pravili in navajanje na obiskovanje le-te skupaj s starši;
- spodbuditi in usposobiti otroke za aktiven stik z literaturo;
- nuditi pomoč pri iskanju in zaznavanju estetskega in pomenskega bogastva literarnega sveta.

Za osnovnošolce izvaja nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture "Rastem s knjigo". Z njim skuša osnovnošolce motivirati za branje mladinskega leposlovja slovenskih avtorjev ter jih spodbuditi k obiskovanju splošnih knjižnic.

Cilji nacionalnega projekta »Rastem s knjigo« so:

- spodbujati dostopnost kakovostnega in izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja,
- promovirati vrhunske domače ustvarjalce mladinskega leposlovja,
- spodbujati bralno motivacijo šolarjev in njihov obisk splošnih knjižnic,
- motivirati založnike za večje vključevanje sodobnih slovenskih piscev v založniške programe za mladino ter povečevanje deleža izdanega izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja.

Ukrepi: Vodice bi lahko ponudile svojstven program ob poudarjanju domačih zaslužnih literatov (Kopitar, Alešovec, Zarnik).

3.15 Človekove pravice in varovanje kulturnih raznolikosti

Gre za višjo raven varovanja kulturnih pravic v okviru deklariranih človekovih pravic s poudarkom na kulturni integraciji manjšin in spoštovanju posebnih potreb posebej (multiplo) ranljivih ljudi. Občina se trudi na pobude invalidnih oseb odgovarjati pozitivno in upoštevati njihove potrebe. V kulturne objekte, na volišča ipd. je povsod uredila možnost dostopanja tudi osebam, ki uporabljajo invalidske vozičke, otroške vozičke,...

3.16 Kulturne industrije

Po Unescovi definiciji so to industrije, ki združujejo ustvarjanje, proizvodnjo in komercializacijo vsebin, ko so po svoji naravi neopredmetene in kulturne. Te vsebine so običajno zaščitene z avtorskimi pravicami in so lahko v obliki proizvodov ali storitev. Kulturne industrije razumemo kot možnost za večjo dostopnost in demokratičnost kulture.

Občina izvršuje tovrstne obveznosti do SAZAS-a

3.17 Oblikovanje – kulturna industrija

Zelena knjiga Evropske komisije kreativne industrije opredeljuje kot tiste industrije, ki kulturo uporabljajo kot vložek in vključujejo kulturno dimenzijo, kljub temu da so njihovi rezultati predvsem funkcionalni. Mišljena je podpora projektom, ki vključujejo kreativne industrije v tradicionalne gospodarske panoge, točneje v lesnopredelovalno, tekstilno, steklarsko industrijo ter povezovanje kreativnih industrij in tradicionalnih obrti.

3.18 Digitalizacija

Glavni cilji digitalizacije kulturne dediščine so kontinuirano večanje obsega in spletne dostopnosti digitalnih vsebin s področja kulture ter hramba in javno spletna dostopnost sodobnih avtorskih del. Občina ima ažurno vzdrževano spletno stran. Prav tako imajo svoje spletne strani tudi mnoga društva. Potrebno bi bilo preveriti medsebojne povezave in čim širšo pretočnost informacij in drugih vsebin.

Ukrepi: Knjižnica lahko digitalizira in postavi na Kamro stvari, ki jih bodo pri raziskovanju kulturne dediščine kraja odkrili osnovnošolci v sodelovanju s knjižnico. Na spletni strani Občine je predstavljen projekt »Hišna imena«.

3.19 Mednarodno sodelovanje

Z eno besedo lahko 'mednarodno sodelovanje' vrhunske slovenske ustvarjalnosti poimenujemo kot najboljšo promocijo slovenske države. Analogno velja za občino, da je vrhunska ustvarjalnost njena najboljša promocija.

Ena od možnosti ostaja v mednarodni promociji Jerneja Kopitarja, ki je pomembno vplival ne le na Avstrijo, ampak tudi na Češko, Srbijo itd. Treba bi bilo prevesti vse dokumente, ki govorijo o njegovem vplivu na evropske ustvarjalce. Majhen kamenček v mozaiku promocije Kopitarja je bila obnova spomenika na ljubljanskem Navju 2012 ter postavitve spomenika na Dunaju in Beogradu 2021 in 2022.

Ukrepi: V okviru bodočega občinskega središča je smiselno razmisliti o predlogih Kopitarjevega društva Slovenije, da se v Vodicah zasnuje evropski kulturni park. To je treba povezati s spominsko sobo v novem kulturnem domu.

3.20 Trg dela

Trg dela v kulturi vključuje: izobraževanje in usposabljanje v kulturi, samozaposlene v kulturi, nevladne organizacije, javne zavode, zasebni sektor. Tudi kultura lahko nudi delovna mesta?!

Ukrepi: Ustanovitev zavoda Kopitarjev kulturni center, v okviru katerega bi se izvajali številni zgoraj naštet ukrepi in projekti, izdajanje občinskega glasila, promocija občine (morda TIC) organiziranje prireditev in izvajanje nekaterih prenesenih nalog v pristojnosti občine.

4. KULTURNA TRADICIJA V OBČINI VODICE

Na območju občine Vodice obstaja dolgoletna tradicija kulturnega ustvarjanja in poustvarjanja, ki sega več stoletji nazaj, ko je prizadevanje posameznih mož in žena iz vrst učiteljev, duhovnikov, lokalnih izobražencev, posestnikov in gospodarstvenikov na območju današnje občine Vodice in v širši regiji pustilo pomembne in trajne sledi in hkrati spodbujalo tudi ostale kulturne ustvarjalce, kar se je odražalo skozi delo različnih prosvetnih, izobraževalnih, kulturnih in drugih društev. Območje občine Vodice je bilo v preteklosti tako stičišče in žarišče mnogih pomembnih kulturnih dogodkov.

Zaradi pomembne strateške lege je bilo območje občine Vodice skozi zgodovino zelo zanimivo za naseljevanje, kakor tudi za tranzitni promet, zato zasledimo številne arheološke najdbe in bolj ali manj ohranjene pričevalce preteklosti od najstarejših prazgodovinskih obdobj, rimske civilizacije in obdobja preseljevanja ljudstev do pestrega dogajanja v srednjem veku. Nič manj pomembna od arheološke dediščine ni dediščina podeželja, ki je razvejana in bogata in jo oblikujejo naravne danosti in kultura ter človeška ustvarjalnost, ki izhaja iz narave ali pa mimo nje. Številna znanja in veščine se prepletajo z arhitekturo, z oblikovano kulturno krajino in načinom življenja. Vse to bogastvo kulturnega izročila se odraža v številnih društvih in organizacijah, ki so v preteklosti delovale na območju današnje občine Vodice in katerih izročilo predstavlja pomembno kulturno dediščino lokalne skupnosti in kulturno tradicijo.

Kulturno delovanje na območju sedanje občine Vodice je bilo živahno celotno prejšnje stoletje, posebno oživitev pa je doživelo z ustanovitvijo Občine 1995.

Da bi mogli še ustrezneje podpreti ustvarjalnost, dosegati večjo dostopnost kulturnih dobrin, kakovost kulturnega delovanja, podpreti raznolikost kulturnih zvrsti ter upoštevati prispevek kulture h kakovosti življenja ljudi, kohezivnosti lokalne skupnosti in gospodarskemu razvoju neposredno (donosnost določenih kulturnih dejavnosti) in zlasti posredno (prispevek k turizmu, oblikovanju, urejenosti krajine in urbanih središč itd.) najprej preglejmo obstoječe stanje.

4.1 Kulturna dejavnost v prejšnjem stoletju

Spomnimo se nekaterih dejavnikov kulturne zgodovine na območju občine Vodice, ki potrjujejo konstitutivni pomen kulture sploh in posebej prav za to družbeno skupnost.

Zelo pomembna je vloga kulturne dediščine v vseh oblikah – nepremične, premične in žive dediščine. Že iz peščice podatkov je razvidno, kako ima kultura v tem okolju globoke korenine in da uživa konkretno podporo v okolju iz katerega izhaja.

V času pred drugo svetovno vojno se je kulturno življenje v Vodicah v glavnem odvijalo v katoliškem domu, ki ga je 1922 zgradila župnija. Požgan je bil leta 1944, bogata knjižnica je bila zaplenjena.

4.1.1. Godbeno društvo Vodice sodi v srednjo generacijo pihalnih godb, saj je prvič začelo delovati že v začetku tridesetih let prejšnjega stoletja. Leta 1922/23 se je nekaj navdušenih vaščanov Bukovice odločilo, da ustanovijo godbeno društvo. Idejo sta denarno podprla Plevelčov in Martinov ata. Prvi kapelnik in ustanovitelj je bil gospod Kaiser, po rodu Čeh, društvo pa je štelo dvanajst članov.

Članstvo je hitro raslo in je kmalu štel že 25 članov. Leta 1930 so se godbeniki domenili z gasilci, da dozidajo prostor za godbene vaje pri gasilskem domu v Vodica. V letu 1932 se je Godbeno društvo preselilo v Vodice, dokupilo instrumente, članstvo se je še povečalo in pričela se je zidava dvorane, ki je bila locirana ob gasilskem domu.

Posebno zanimiva sta člena pogodbe, ki pravita: »Dokler obstoji Godbeno društvo ima popolno pravico do dvorane...« in »...gasilsko društvo bo šlo godbenemu društvu v vseh ozirih na roko in ravno tako tudi godbeno društvo gasilnemu.« Dokument sta podpisala takratni predsednik godbenega društva Franc Sodnik in načelnik Ivan Jeraj. Prvotne dvorane že dolgo ni več, društvi pa še vedno obstajata in med seboj tudi sodelujeta.

Godbeno društvo je v Vodica delovalo do leta 1941 in bilo kar uspešno. Po vojni leta 1950 je društvo oživil domačin, navdušenec in entuziast gospod Franc Sodnik, ki je bil tudi ustanovni član že leta 1920, in postal kapelnik Godbenega društva Vodice. Vaje so do leta 1962 potekale kar pri njem doma, oziroma »pr Kovač«, kakor se je reklo po domače, po tem je odšel v Kranj, kjer se je še nekaj časa ukvarjal z glasbo, nato pa je moral zaradi bolezni prenehati. V spomin in čast zaslužnemu članu in predsedniku godbe Francu Sodniku je bila 2022 v okviru 100 letnice delovanja godbe in ob 20. Kopitarjevih dnevih na rojstni hiši na Kamniški ulici postavljena spominska plošča.

Toda v Vodica je želja po godbi gorela naprej, dokler ni leta 1974 godbeno društvo ponovno oživelo. Začela se je doba sedanje godbe, vendar tradicija, neka nevidna sled, s prejšnjim delovanjem še obstaja. To so predvsem generacije godbenikov, ki so prehajale iz prejšnjih zasedb v današnjo, z izkušnjami, večjim znanjem in modrostjo. Danes prav oni predstavljajo stebre, okoli katerih se je ohranjalo in ohranilo Godbeno društvo Vodice.

Od ponovne oživitve do danes se je pri godbi zamenjalo precej glasbenikov ter dirigentov, oziroma kapelnikov. Prvi je bil sedaj že pokojni, gospod Ernest Kvartič, ki je godbo leta 1974 ponovno postavil na noge in jo vodil dve leti. Nasledil ga je gospod Alojz Krajncan, ki je leta 1980 predal taktirko gospodu Damirju Matušku. Za njim je godbo od leta 1984 do leta 1986 vodil Rudi Loborec, ko ga je zamenjal gospod Maks Alfired. Godbo Vodice je vodil skoraj deset let. Danes delo kapelnika opravlja gospod Igor Dajčman, ki godbo vodi od leta 1994.

Člani so se tekom let menjavali, število članov pa je ostajalo konstantno oz. se je v nekaterih časovnih intervalih večalo in predvsem pomlajevalo. Zasluge pri tem je imela predvsem glasbena šola Mateja Hubada, ki je bila ustanovljena sprva predvsem za potrebe društva, nato pa je imela pomembno vlogo za širjenje glasbene vzgoje v celi občini Vodice. Delovala je od leta 1997 do leta 2012, ko je bila ukinjena predvsem ob velikem 'prizadevanju' nekdanjega kapelnika Alfireda.

Po tem kratkem sprehodu skozi zgodovino vodiške godbe lahko vidimo, da godba obstaja (čeprav z manjšimi prekinitvami) že 100 let, kar je častitljivo obdobje za društvo, ki temelji na ljubiteljski kulturi in navdušenju posameznikov. Obenem se s tem izkazuje tudi javni interes za njen obstoj, ki je omogočal vsaj osnovne pogoje za delovanje t.j. prostore, instrumente in uniforme ter potrebo po zadostnem številu nastopov, ki je zagotavljal ustrezno motiviranost za kontinuirano delo. Godbeniki so svoj visoki jubilej kronali dne 17.12.2022 z veličastnim koncertom v Cankarjevem domu v Ljubljani.

4.1.2. Katoliško prosvetno društvo Vodice je cvetelo v času med prvo in drugo svetovano vojno. Imelo je več odsekov. Med njimi zelo dejaven dramski odsek s številnim članstvom

(skoraj 80 članov iz Vodic, Polja in Bukovice). Na oder so postavili številne igre med njimi Kralj z neba, Divji lovec, Krvava Španija, Misterij sv. maše, Anima, Veriga itd...

Med najdejavnějšími člani je bil Stanko Kocelj, slikar, kipar, pesnik, fotograf in režiser ljudskih iger. V Begunjah so ga kot talca in zavednega Slovenca 15. januarja 1944 ustrelili Nemci. V opomin in za kazen, ker je v noči s 14. na 15. januar v zvoniku izobesil slovensko zastavo je bil zažgan Prosvetni dom in šola v Vodicah.

4.1.3. Mešani pevski zbor Jakob Aljaž je pričel z delovanjem ob otvoritvi telovadnice v OŠ Vodice (1975). V njem so prepevali tako učitelji in učiteljice kot ostali občani. Vodili so ga: Joško Peternel, Ciril Cvetko, Peter Premože in Zadnikar. Zbor je v najboljšem obdobju delovanja štel do 50 pevcev. Deloval je do sredine osemdesetih let. Vaje so potekale v glasbeni učilnici v OŠ enkrat tedensko. V program je zbor vključeval narodne, borbene in umetne slovenske pesmi. Nastopali so ob proslavah in praznikih v KS Vodice, na občinskih revijah in na pevskem taboru Pojo naj ljudje v Šentvidu ter priložnostno ob smrti članov oz. njihovih svojcev. Bili so tudi redni gost prireditve ob dnevu zmage 9. maja na Šmarni gori. Idejni in organizacijski vodja zbora je bila Martina Kovič – socialna delavka na šoli (*podatki so povzeti po pripovedovanju nekdanjega člana Vinka Borovnik*).

4.1.4. Igralske skupine

Jelka Cankar iz Kulturniške skupine Društva upokojencev Vodice se spominja npr. Ljudskega odra takole: »Krajani Vodic in Repenj (druge vasi današnje občine Vodice verjetno posebej) so začeli z ljudsko igro okrog leta 1950. Sprva so nastopali v prostorih gasilskega doma v Vodicah (tu so izvedli npr. delo Rada Murnika: Matajev Matija), kasneje pa na odru današnjega Kulturnega doma v Vodicah. Igro Jakoba Sketa Miklova Zala so igrali pri cerkvi Sv. Tilna nad Repnjami. S posameznimi predstavami so gostovali tudi v okoliških krajih.

Vsako leto so pripravili eno delo. V okviru organiziranih skupinskih praznovanj novega leta so v dvorani v Vodicah izvajali krajše humoreske.

Besedila in kostume so dobivali v Ljubljani (pri izpostavi Ljudskega odra). Knjigo s posamezno igro so si izposodili in besedilo pretipkali tako, da je imel vsak igralec svoj izvod. V okviru iste izpostave v Ljubljani so imeli tudi tečaje (o režiji, o maskiranju igralcev...).

Izvedli so npr. naslednja dela: F.S. Finžgar: Razvalina življenja, Veriga, Divji lovec, A. Medved: Za pravdo in srce, B. Nušič: Pokojnik, Gospa ministrica, J. Sket: Miklova Zala, Ch. Perrault: Trnuljčica.

Za vsako predstavo so pripravili tudi sceno s kulisami in sešili enostavnejše kostume. Igralci so bili večinoma stalni (iz Vodic in Repenj). Leta 1957 so pripravili tudi lutkovno predstavo. Lutkovni oder in lutke (glinene osnove glav, prelepljene z več plastmi časopisnega pobarvanega papirja in sešita oblačila) so izdelali sami. Za delo niso bili plačani, aktivnosti so izvajali prostovoljno.

Ana Rahne, rojena v Šinkov Turnu, sedaj pa živi v Vižmarjih, je z navdušenjem pripovedovala o delu Prosvetnega društva Srečko (ime po Francu Marnu) Šenkov Turn - Bukovica, ki je bilo ustanovljeno 1950. Od leta 1951 do 1961 so izvedli 31 del pri katerih je sodelovalo blizu 100 igralcev. Nastopali so v Zadružnem domu Utik in na mnogih okoliških odrih (v Vodicah, Skaručni, Tacnu, Smledniku, Trbojah, Zalogu pri Cerkljah, Komendi, Mengšu, Trzinu, Šmarci, Mekinjah, Savljah, Šentvidu, Radomljah...). Uprizarjali so številne igre med katerimi so največ gostovanj dosegla dela Spomenik, Kovarstvo in ljubezen, Lepa

Vida, Nebesa na zemlji, Divji lovec, Zamotana snubitev, A njega ni, Ljubavni cvet je zamorjen, Kastelka, Poročil se bom s svojo ženo.... Igralce je najprej vodil Andrej Rosulnik, pozneje pa učitelj Alofonz Inkret, doma iz Mengša. Poleg Ane Rahne so igrali še Jože Traven, Feliks Rosulnik, Hinko Rosulnik, Tilka Zupan, Lado Jež, Jože Kunstelj, Milka Sešek, Cita Marn, Stanko Špenko, Alojz Brank, Ivan Rahne, Tone Černivec, Majda Zupan, Zofka Zupan in še mnogi drugi.

4.2 CRPOV - Celostni razvoj podeželja in obnova vasi

V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je na območju tedanjih KS Vodice in KS Bukovica-Šinkov Turn potekal razvojni projekt Celostni razvoj podeželja in obnova vasi na območju občine Vodice imenovan CRPOV. Obravnaval je tudi družbeni in kulturni prostor. Na strani 25 pri poglavju Kulturno in družabno življenje beremo: »...kulturno društvo ima korenine še izpred druge svetovne vojne. Do leta 1973 je bilo Prosветno društvo še aktivno, predvsem pa so bili pomembni učitelji, ki so se aktivno vključevali ter vsako leto pripravili dramsko predstavo, s katero so potem gostovali tudi v okoliških krajih. Tukaj deluje tudi gasilska godba, ki je leta 1973 doživela oživitev in deluje še danes in imajo vaje v kulturni dvorani v Vodicah. Nekdaj je v Vodicah deloval tudi pevski zbor, katerega delovanje pa se je prekinilo zaradi kadrovskih težav, ker ni pevovodje v teh krajih. Na območju je 6 gasilskih društev. Društva so dobro opremljena, člani so aktivni in dosegajo dobre rezultate tudi na državnem nivoju. Gasilska društva organizirajo vsako leto veselico po različnih krajih. Včasih je bila znana klobasarska tombola in pa polževe dirke (s kolesi), kot del veselice. Pred leti je bila (v veliki meri po zaslugi tajnika KS Jožeta Kramarja) organizirana kmečka ohcet, tekmovanje traktoristov, silvestrovanje... Društvo kmetov je izredno aktivno na tem področju. Organizirajo razstave, vendar so žal premalo obiskane. Organizirajo tudi predavanja in tečaje skupaj s Kmetijsko svetovalno službo. Društvo kmetov ima načrte za ureditev etnološkega, kmečkega muzeja, saj je na podstrešjih še precej starega orodja. Knjižnica v Vodicah je eno od izposojevališč knjižnice Šiška, ki sodi med najstarejše knjižnice na območju mesta Ljubljana, saj zasledimo njen začetek že v prejšnjem stoletju. V Vodicah je knjižnica pričela delovati leta 1978 v Domu družbenih organizacij. Knjižnica, ki je imela le en prostor, je imela samo 20 m² površine. Leta 1988 pa se je knjižnica razširila. Knjižnica Šiška je od SCT odkupila opuščeno barako (po izgradnji gorenjske avtoceste) in preuredila v sodobno in privlačno knjižnico. Njeni prostori so bili še nekoliko povečani v letu 1992.«

Prav tako v CRPOV, na strani 41 v poglavju Naravna in kulturna dediščina beremo: »Podatke o z odlokom razglašeni dediščini je posredovala Gozdana Miglič iz upravne enote Ljubljana – izpostava Šiška. Na območju občine Vodice so bili sprejeti naslednji odloki:

- Odlok o razglasitvi zgodovinskih spomenikov na območju Lj.-Šiška, Uradni list SRS, št. 38/83 – 8.12.1983;
- Odlok o razglasitvi 14 kmečkih objektov za etnološki spomenik, Uradni list SRS, št. 34/85 – 26.9.1985;
- Odlok o razglasitvi 32 objektov v občini Lj.-Šiška za kulturne in zgodovinske spomenike, Uradni list SRS, št. 3/90.

V pripravi je material za odlok o zaščiti naravne dediščine – naravnega parka na tem območju, pa tudi kapelice in križi niso obdelani.

V CRPOV so na strani 53 v poglavju Kulturni prostor so zabeležene razvojne ovire, razvojni potenciali ter predlogi prioriternih projektov:

»**1. Povzetek razvojnih ovir:** zanimivosti v prostoru niso označene, ni prospektov in druge promocije, zaščiteni so samo objekti kulturne dediščine, kapelice in križi niso obdelani s strani zavoda za naravno in kulturno dediščino, podvrženi so propadanju (tako stanovanjski objekti, kakor tudi gospodarski)

2. Povzetek razvojnih potencialov: rojstna hiša J. Kopitarja, lokacije arheološke dediščine, bližina Šmarne gore, cerkve z romarsko tradicijo, kužno znamenje, zgodovinska povest o Turkih pred sv. Tilnom in Turkih na Šmarni gori (zvonjenje), taborska cerkev sv. Tilna, freske Koželja, Langusa, Šivica, etnološka dediščina, vrtni paviljon v Šinkovem Turnu, aktivna osnovna šola v Vodicah, evidentirana naravna in kulturna dediščina, razglašena kulturna dediščina, ohranjena kulturna krajina, ostanki gradu v Šinkovem Turnu.

3. Predlogi prioriternih projektov: Zbrati, urediti in ustrezno predstaviti zapuščino Jerneja Kopitarja, povabiti k sodelovanju Kopitarjevo društvo Slovenije (J. Peternel), izdajanje občinskega glasila, obuditev prosvetnega društva, pevski zbor, dramska skupina, aktivnosti za nov kulturni dom v Vodicah, organizacija skupnih izletov – povezava z upokojenci, organizacija večerov s starejšimi občani, razstave na temo lokalne zgodovine, društvo kmetič naj nadaljuje z organizacijo tečajev, obnovitev zasutega studenca sv. Lucije na Skaručni, ureditve Phliškega bajerja, ureditev (starega) gasilskega doma v Polju, knjižnica v Vodicah bi morala imeti zbrana vsa dela Jakoba Aleševca,...«, pa tudi Kopitarja, Zarnika in drugih, ki so povezani s temi kraji.

4.3 Kulturni delavci z območja občine Vodice

V letu 2002 je Občina Vodice izdala dragoceno knjigo Pustili so sled, v kateri avtorica Marjeta Žebovec predstavi pomembne 'Vodičane', ki so se v letih med 1780 – 1993 vpisali med kulturnike večjega formata in za seboj pustili sled, ki lahko nagovori tudi sodobnega človeka. Tukaj so naštet le imena teh posameznikov, med katerimi je največji in prvi v vrsti

- **Jernej Kopitar;** sledijo:
- Valentin Zarnik,
- Matija Koželj,
- Jakob Alešovec,
- Peter Aleš,
- Andrej Bohinc,
- p. Sigismund Jeraj,
- Franc Kosec,
- Franc Hubad,
- Josip Hubad,
- Franc Štupar,
- Matija Bilban,
- Matej Hubad,
- Julij Slapšak,
- Franc Trost,
- Angela Trost,
- Anton Trost,

- Ivan Trost,
- Fran Petre,
- Cene Kranjc,
- Stanko Kocelj,
- Rajko Kavčič,
- Cene Kranjc,
- Marija Incko,
- Andreja Peklaj,
- dr. Janez Jenko.

4.4 Knjige in članki s področja kulture v občini Vodice

Danes imamo s področja kulture na območju občine Vodice na razpolago (večina se nahaja v Knjižnici Vodice) naslednja dela:

- 100-letnica župnijske cerkve sv. Marjete v Vodicah. (2000). Ljubljana : Salve - Knjiga o župniji Vodice.
- Bilten godbe (december 2006)
- CD MePZ Biser (Prvih pet let)
- CD Vodiške godbe (Vesela družba)
- CRPOV – projektna naloga celostnega razvoja podeželja in obnove vasi na območju občine Vodice
- Film o občini Vodice (CD in VHS)
- Godba (Vodice). [Zvočni posnetek] (2016). Pod vodiškimi lipami : 20 let v veseli družbi. CD. [Zgornje Stranje] : Dream studio Krt..
- Grad Šinkov Turn
- Ko gre tvoja pot od tod (zbornik OŠ na DVD)
- Kopitarjev glas (XXIII letnikov)
- Merčun, S. (2015). Grad v Šinkovem Turnu. Šinkov Turn : Kulturno prosvetno društvo.
- Mešani pevski zbor Biser [Zvočni posnetek]. (2002). Prvih pet let. CD. [S.l. : s.n.],
- Mešani pevski zbor Biser [Zvočni posnetek]. 20 let delovanja : jubilejni koncert z gosti. (2017). CD. Vodice : Občina.
- Miško, T. (2017). Plemiške rodbine v Šinkovem Turnu : 1250 – 1920. Šinkov Turn : Kulturno prosvetno društvo.
- Miško, T. (2017). Življenje in delo slikarja Matije Koželja. Vodice : Občina.
- Občina Vodice. (2012). V fotografijah skozi leto 2011/2012. Vodice : Občina.
- Pustili so sled. (2002). [zbrala in uredila] Marjeta Žebovec. Vodice : Občina. – knjiga o pomembnih Vodičanih
- Scenarij za film o Jerneju Kopitarju.
- Sivec I. (2007). Kamen nad gladino : o življenju in delu evropsko priznanega jezikoslovca Jerneja Kopitarja. Kamnik : Ico. – knjiga o Jerneju Kopitarju (ponatis izšel 2014)
- Spletna stran OV
- Spomin živi že 170 let : Jernej Kopitar : kulturna prireditev ob 170. obletnici smrti Jerneja Kopitarja. (2014). DVD. Repnje : [s.n.].
- Strokovne zasnove varstva kulturne dediščine za območje občine Vodice
- Šilc, J. (2018). Stolp točajev z Ostrovice v Šinkovem Turnu. Šinkov Turn : Kulturno prosvetno društvo.
- Šilc, J. (2003). Popis duš v župniji Vodice za časa cesarice Marije Terezije. Drevesa : bilten slovenskih rodoslovcev, 10 (1), str. 9-19.

- Šimnovec, J. (2007). Biomasa kot način regionalne sonaravne proizvodnje energije v Občini Vodice : diplomsko delo. Ljubljana : [J. Šimnovec]
- Šolska glasila Osnovne šole Vodice
- Šuštar Gruber, M. (1997). Sonaravni vidiki razvoja podeželja na primeru Vodic : diplomska naloga. Ljubljana : [M. Gruber].
- Vodice skozi čas : vodnik. (1994). Vodice : Osnovna šola.
- Vrtec Škratek Svit Vodice. [Zvočni posnetek] (2006). Škratki iz Vodic pojejo. CD. [Logatec] : [Glasbena šola Logatec].
- Zbornik čebelarskega društva Skaručna
- Zborniki društev upokojencev
- Zborniki gorenjskega glasa
- Zborniki PGD-jev
- Zemljevid občine Vodice
- Zarnik, V. (1888). Dr. Valentin Zarnikovih zbranih spisov I. zvezek. Pripovedni spisi. V Ljubljani : Narodna tiskarna.
- Gorše, M. (1940). Doktor Valentin Zarnik : narodni buditelj, pisatelj in politik. V Ljubljani : Slovenska Matica
- Alešovec, J. (1973). Kako sem se jaz likal : povest slovenskega trpina. V Ljubljani : Prešernova družba.
- Alešovec, J. (1991). Ljubljanski misteriji : roman. Celovec : Mohorjeva založba.
- Alešovec, J. (2003). Ljubljanske slike. Ljubljana : Rokus.
- Alešovec, J.: Dobruška jama, digitalna knjižnica
- Mihael Glavan: Johanca ali Vodiški čudeži, Ljubljana 1913
- Zbornik Občine Vodice 2020 – Dediščina ljudi in krajev

5. JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE V OBČINI VODICE

Občina Vodice že več desetletji zagotavlja javni interes na področju kulture z ustanavljanjem in sofinanciranjem javnih zavodov, zagotavljanjem sredstev za varstvo in ohranjanje kulturne in naravne dediščine, zagotavlja vzpostavljanje in delovanje javne infrastrukture na področju kulturne dejavnosti ter sofinanciranjem programov ljubiteljske kulture preko društev, kulturnih in drugih organizacij.

5.1 JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE

5.1.1 *Knjižnica Vodice*

Knjižnica se nahaja v prostorih nekdanje osnovne šole na Škofjeloški cesti 7, zgrajene leta 1898, ki je sicer vzorno obnovljena in v prvem nadstropju gosti občinsko upravo, v pritličju pa knjižnico. Glede na današnje standarde so prostori sicer preskromni, vendar vseeno opravljajo osnovno funkcijo javne knjižnice. Knjižnica Vodice je pričela s svojim delovanjem leta 1978 in je vključena v Mestno knjižnico Ljubljana

Opravi se SWOT analiza možne povezave s Knjižnico Medvode in medvoškim zavodom Sotočje, Javnim zavodom za šport, turizem, kulturo in mladino,

Vizija:

Osnovna izhodišča v razvoju in delovanju vsake knjižnice v mreži Mestne knjižnice Ljubljana (MKL) so:

- splošna knjižnica je zaupanja vreden in varen javni prostor, pomemben za razvoj kraja;
- prebivalci kraja prepoznavajo knjižnico kot vezivo lokalne skupnosti, ki povezuje prebivalce različnih generacij;
- knjižnica izvaja več funkcij:
 - o neformalno vseživljenjsko izobraževanje z uporabo knjižnične zbirke,
 - o izposajo gradiva in posredovanje informacij (o gradivu in iz gradiva; o lokalni skupnosti; informacije javnih oblasti),
 - o srečevanje in druženje ob kulturnih vsebinah,
 - o dostop do izobraževanja (brezplačni tečaji, predavanja, samostojno učenje),
 - o dostop do kulturnih vsebin (bralna kultura v povezavi z drugimi umetniškimi vsebinami in še posebej lokalna kulturna dediščina) in
 - o možnost izražanja lastne ustvarjalnosti.
- sodelovanje z različnimi akterji v lokalnem okolju;
- s svojim delovanjem knjižnica pripomore k izgradnji močne lokalne skupnosti.

Cilji Knjižnice Vodice so:

Knjižnice Vodice zasleduje cilje, ki izhajajo iz njenih usmeritev v Strateškem načrtu MKL 2022-2026:

- integracija storitev knjižnice v vsakodnevno življenje prebivalcev mesta in okolice;
- oblikovanje novih storitev tako v fizičnem kot virtualnem okolju knjižnice, ki bodo služile uporabnikom kot navdih za lastno ustvarjalnost;

- oblikovanje knjižničnega prostora na osnovi štirih prostorskih sklopov: (prostor za učenje, prostor za navdih, prostor za srečevanje in druženje ter prostor za ustvarjalnost);
- oblikovanje knjižničnega prostora po principih univerzalnega oblikovanja prostorov na način, da jih lahko uporabljajo vsi ljudje do največje možne mere, brez potrebe po adaptaciji ali specialnem oblikovanju;
- oblikovanje takšne ponudbe knjižnice, ki bo relevantna za vse prebivalce.

Najpomembnejši letni cilji so:

- dopolnjevanje knjižnične mreže, prenova in modernizacija prostorov in opreme;
- nadaljnja izgradnja kvalitetne in k uporabnikom usmerjene knjižnične zbirke;
- prepoznavna domoznanska dejavnost;
- delovanje repozitorija za manj aktualno gradivo;
- zagotavljanje enake dostopnosti vseh enot knjižnice, knjižničnih storitev in informacijskih virov;
- dostopnost e-storitev knjižnice, ki so dostopne uporabnikom 24 ur vse dni v tednu, tudi prek oddaljenega dostopa;
- sodelovanje s knjižnicami regije v vlogi osrednje območne knjižnice;
- intenzivno delo na razvoju digitalne knjižnice in aktivno sodelovanje na regijskem portalu KAMRA;
- uporabna in učinkovita spletna stran knjižnice s podstranmi za različne starostne skupine uporabnikov;
- prireditve in druge dejavnosti knjižnice za izboljšanje bralne pismenosti in dvig bralne kulture;
- poudarek na storitvah za uporabnike, ki spodbujajo različne oblike pismenosti, uvajajo koncept knjižnice za družine in podpirajo usmeritve mednarodnih smernic (Evropsko leto, leto OZN, itd.);
- usmeritev knjižnice v permanentno učečo se organizacijo prek delovanja učnega centra;
- promocijske dejavnosti za izboljšanje prepoznavnosti knjižnice, s poudarkom na odnosih z mediji in celostni grafični podobi;
- nadaljnja integracija notranjih knjižničnih sistemov, zlasti informacijskega in poslovnega;
- krepitev učinkovitosti delovnih procesov;
- medsebojno sodelovanje ter vzpostavljanje nove notranje kulture in pripadnosti skupni organizaciji;
- sodelovanje z lokalnim okoljem s ciljem povečati pestrost delovanja za ciljne skupine uporabnikov in pridobiti nove člane.

Cilji pridobivanja knjižničnega gradiva za območje občine:

Po kriterijih nabavne politike knjižnice je cilj pridobiti kar največ novih naslovov s čimer se želi doseči naslednje cilje:

- dvigati kakovost knjižnične zbirke z nadomeščanjem izrabljenega gradiva z novimi izdajami ter z zamenjavo zastarelih vsebin z novimi deli;
- zagotoviti ustrezno število izvodov knjižničnega gradiva glede na potrebe in pričakovanja uporabnikov za čim bolj uravnotežen obrat vsega gradiva;
- oblikovati kakovostne zbirke, prilagojene potrebam lokalnega okolja in regije;
- odgovoriti na potrebe različnih ciljnih skupin uporabnikov v okolju;
- oblikovati knjižnične zbirke, prilagojene posebnim skupinam uporabnikov;

- s stalnim spremljanjem slovenske založniške produkcije vključiti v nabavo večino kakovostnih izdaj slovenskih založb in kakovostna dela samozaložnikov;
- vključiti v nabavo večino kakovostnih del slovenskih avtorjev in prevodov tujih del, ki jih subvencionira MZK RS;
- s poudarkom na nabavi večine del slovenskih avtorjev našim uporabnikom omogočiti seznanjanje s trendi v sodobnem slovenskem leposlovju;
- s pestrim in kakovostnim izborom gradiva pridobiti nove uporabnike knjižnice.

Knjižnica Vodice se z različnimi oblikami dela trudi pridobiti čim več uporabnikov. Še naprej si bo prizadevala za raznoliko in kakovostno ponudbo knjižničnega gradiva ter pester program prireditev in tako uresničevala potrebe čim večjega števila obiskovalcev.

Knjižnica velik poudarek namenja najmlajšim uporabnikom, razširiti pa želi tudi ponudbo didaktičnih pripomočkov za otroke. Posebno skrb namenja urejenosti knjižničnega prostora, saj prijeten, urejen in varen prostor omogoča uporabnikom koristno preživljanje prostega časa.

Cilj Knjižnice Vodice

je začeti s povezovanjem lokalnih društev in posameznikov, ki ustvarjajo na območju občine Vodice in jih predstaviti širši javnosti z željo, da se vloga knjižnice kot središča kulturnega in socialnega dogajanja v občini poveča.

Knjižnica bo organizirala kulturno-izobraževalne prireditve za otroke, mladino in odrasle po programu:

- obiski vrtcev v okviru bralnega projekta *Ciciuhec* (5-6 obiskov);
- obiski osnovnošolcev v okviru projekta za *Rastem s knjigo* (2-3 obiski);
- projekta za spodbujanje počitniškega branja pri otrocih *Poletavci - poletni bralci* in *Najpoletavci*;
- prireditev ob zaključku bralnega projekta *Ciciuhec*;
- praznična decembrska prireditev za otroke;
- izobraževalna projekta *Megakviz* (<http://www.mklj.si/mega-kviz>) in *Robinzonijada v informacijski džungli* (<http://www.mklj.si/robinzonijada-mladi>);
- projekt za promocijo branja *Mesto bere*;
- v poletnem času branje kakovostnejše literature pospešuje s projektom *Maček v žaklju*, ki je namenjen vsem generacijam;
- ure pravljic;
- knjižne uganke;
- potopisna in poljudnoznanstvena predavanja (6 predavanj);
- predstavitev lokalnih društev in posameznikov, ki ustvarjajo na območju občine Vodice. Knjižnica bo začela s ciklom, poimenovanim »Vodiški«, kjer se bodo vsaj enkrat mesečno predstavili lokalni avtorji, društva, posamezniki;
- predstavitev knjig in njihovih avtorjev;
- zbiranje domoznanskega gradiva iz območja občine Vodice in njegova objava na portalu Kamra;
- v okviru praznovanja občinskega praznika izvedba Pravljičnega popoldneva pred Knjižnico Vodice.

Knjižnica kot medgeneracijsko stičišče

Poudarek pri vsebinski in prostorski zasnovi Knjižnice Vodice je bilo dano oblikovanju storitev za vse generacije prebivalcev – knjižnica kot medgeneracijsko stičišče. Taka zasnova nagovarja starejše prebivalce kraja (pogosto marginalizirana skupina), za katere je še posebej pomembna brezplačnost knjižničnih storitev. Medgeneracijsko stičišče je namenjeno tudi obisku družin (razširjene družine, ki vključujejo družinske člane več generacij), zasnova storitev za družine sloni na opogumljanju celih družin k obiskovanju knjižnice, spodbujanju branja, vključevanju v procese vseživljenjskega učenja, aktivnemu preživljanju prostega časa in obiskovanju prireditvev.

Z aktivnim preživljanjem prostega časa knjižnica na nek način »aktivira« prebivalce lokalne skupnosti in vzpostavlja knjižnični prostor kot prostor druženja, učenja in zabave.

Povezovanje sedanjosti s preteklostjo – Knjižnica Vodice so vrata v lokalno zgodovino in dediščino

V letu 2013 je bil izdelan idejni načrt za novo knjižnico: Knjižnica Vodice – knjižnica kot medgeneracijsko stičišče.

Knjižnica Vodice bo na novi lokaciji delovala v Kopitarjevem centru ki si ga bo delila z različnimi akterji (sedež občine, kulturni dom, muzej, društveni prostori, zdravstvena postaja, lekarna, pošta, supermarket) in skupaj z njimi predstavljala vitalno središče kraja - srce lokalne skupnosti.

Na novi lokaciji, ki bo združevala tako upravno kot kulturno in družabno življenje v kraju, bo Knjižnica Vodice postala pomemben dejavnik pri oblikovanju kulturnega, informacijskega in izobraževalnega utripa lokalne skupnosti. S posebnimi dejavnostmi za otroke, mladostnike, starejše in družine bo knjižnica postala pravo medgeneracijsko stičišče za prebivalce, izobraževalni in kulturni center ter vrata v lokalno zgodovino in dediščino kraja.

V sodelovanju s sosedi v Kopitarjevem domu bo knjižnica postala vhodna točka za posredovanje informacij o lokalni skupnosti in za izvajanje aktivnosti, ki so povezane z lokalno zgodovino in dediščino. Knjižnica bo prevzela pomembno vlogo pri ozaveščanju prebivalcev Vodice o pomenu informiranosti in znanja ter poznavanja lokalne zgodovine in kulturne dediščine.

Statistični podatki za Knjižnico Vodice

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
izposoja na dom	45.721	41.975	39.624	40.362	30.447	35.454	39.227
knjižnična zbirka	22.820	22.823	23.290	23.897	24.204	24.374	23.907
prirast	509	515	560	597	601	593	685
vsi obiski *	9.970	9.812	10.908	11.971	9.468	10.096	9.366

obisk zaradi izposoje**	9.257	8.997	9.201	10.333	9.155	9.949	8.703
izposoja na dom iz bibliobusa	900	726	1240	283	545	548	600
obiski bibliobusa	312	288	300	71	86	81	111
novo vpisani člani (2018)	79	82	138	129	71	78	146
število aktivnih članov	998	999	1064	1142	999	1054	1032
št. izvedenih prireditev za odrasle	0	3	8	8	2	1	15
obisk prireditev za odrasle	0	45	248	252	45	0	88
št. izvedenih prireditev za otroke	43	45	40+	36	15	11	27
Obisk prireditev za otroke	713	773	1194	1.157	256	147	575
Obiski šole in vrtca v knjižnici	255	281	125	222	0	0	210
Število ur pravljič	26	25	20+	28	11	5	19
Obisk pravljič	258	231	255+	501	150	26	187

Demografski podatki

V občini Vodice je po podatkih Statističnega urada RS na dan 1. 7. 2022 živel 5.039 prebivalcev, kar predstavlja 1,43 odstotek prebivalcev celotne mreže MKL.

Ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva

Za okolje občine Vodice bi knjižnica glede na število prebivalcev po standardu za splošno knjižnično dejavnost potrebovala 20.156 enot knjižnega gradiva, ki jo Knjižnica Vodice sicer že dosega - zaloga obsega 23.907 enot, vendar gre obseg na račun dobrega prirasta izpred preteklih let. V zadnjih letih prirast novega gradiva za zbirko zaostaja za normativi, zato glavnina zbirke zastareva in se njena aktualnost ter posledično učinkovitost in uporabnost vsako leto zmanjšata.

Načrt prirasta in stroški nakupa knjižničnega gradiva:

Pravilnik o minimalnih pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe določa, da letni prirast knjižničnega gradiva obsega najmanj 200 novih enot na 1000 prebivalcev, kar pa terja znatno večja sredstva kot jih trenutno lahko zagotovi občinski proračun.

Ustrezen prostor in oprema

Minimalni pogoj za kvadraturu nove knjižnice za 5.000 prebivalcev je 150m², priporoča se večja kvadratura, tako kot jo opredeljujejo Standardi in priporočila za splošne knjižnice – na podlagi storitev, ki jih knjižnica izvaja. Ker se predvideva razvoj knjižnice v medgeneracijski center z muzejem, bo potrebnega več prostora. Priporočeno med 250 in 300m² prostora.

Kadri

Knjižnica ima za izvajanje dejavnosti v obstoječi knjižnici dva zaposlena delavca. Povečanje obsega prostora, storitev in odprtosti bo zahtevalo še eno dodatno zaposlitev.

5.1.2 Osnovna šola in vrtec

Osnovna šola Vodice je vzgojno-izobraževalni zavod, ki opravlja osnovnošolsko vzgojno-izobraževalno dejavnost na območju naselij Vodice, Bukovica, Utik, Koseze, Šinkov Turn, Selo, Vesca, Vojsko, Povodje, Skaručna, Polje, Repnje, Dobruša, Dornice, Repnje in Torovo. Osnovna šola ima tudi podružnico v Utiku (prvi štirje razredi). Ustanovitelj OŠ Vodice je Občina Vodice.

Osnovna šola Vodice se s svojim delovanjem vključuje v življenje lokalne skupnosti in širše družbene skupnosti ter si prizadeva za socialni in kulturni razvoj. V ta namen se šola povezuje z različnimi društvi, organizacijami in Občino.

Veljavne nacionalne smernice za kulturno umetnostno vzgojo iz leta 2009 navajajo, da otrokom in mladini strokovnjaki s področja šolstva, kulture in umetnosti omogočajo spoznavati različna področja kulture od glasbene in likovne umetnosti do gledališča, filma, plesa, kulturne dediščine in bralne kulture. Mlade z raznimi didaktičnimi pristopi spodbujajo k ustvarjalnosti v izražanju, spremljanju kulturnih dejavnosti in aktivnem vključevanju vanje. S tem navajajo otroke in mladino na vrednotenje kulture in umetnosti ter razvijajo njihovo zmožnost kritičnega presojanja in aktivnega udeleženja. Za doseganje teh nacionalnih smernic je potrebno medsebojno povezovanje vzgojiteljev in učiteljev ter njihovo povezovanje z zunanjimi izvajalci. Ob tem je potrebno kulturno umetnostno vzgojo načrtno vključevati v dejavnosti vrtcev in šol. Že v vrtcih se spoznavanje kulture in umetnosti izvaja s kurikulumom in zunanjimi izvajalci. Mladi spoznavajo bralno kulturo skozi projekt Bralna značka.

Za uresničevanje svoje vloge v lokalnem okolju šola organizira različne oblike kulturnih dejavnosti, in sicer:

- vsako leto pripravijo komemoracijo ob dnevu spomina na mrtve;
- božično-novoletni koncert;
- šolsko kulturno prireditev ob dnevu samostojnosti in enotnosti;
- šolsko kulturno prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku;
- šolsko kulturno prireditev ob dnevu državnosti;
- spomnijo se mednarodnega dneva materne jezika;
- svetovnega dneva mladinske književnosti;

- svetovnega dneva knjige;
- v šolski telovadnici pripravijo valetu;
- sodelujejo na občinski kulturni prireditvi ob dnevu državnost;
- na prireditvi ob mednarodnem dnevu starejših;
- na Kopitarjevih dnevih in
- pri različnih društvenih kulturnih projektih.

Najbolj odmevni projekti preteklih let so bili Pesem pomladi – območna revija otroških in mladinskih pevskih zborov s področja Ljubljane z okolico, prireditve ob 50-letnici OŠ Vodice, prireditve ob 170-letnici smrt jezikoslovca Jerneja Kopitarja, kjer je OŠ Vodice sodelovala s pevskimi zbori, knjižničarka pa je sodelovala pri postavitvi razstave o Jerneju Kopitarju in prireditve ob 30- obletnici razglasitve samostojne države imenovana Slovenija, moja dežela.

Ker OŠ Vodice gosti številna regijska in državna tekmovanja v znanju najrazličnejših predmetov, se učenci sovrstnikom predstavijo s kratkim kulturnim programom (inštrumentalni nastopi, vokalni nastopi, kratke gledališke uprizoritve). V okviru projekta Turizmu pomaga lastna glava je bil pred leti posnet film – Vodiški zločin. Predstavljene so bile tudi vodiške geografske značilnosti in stare vodiške jedi.

Učenci so izjemno uspešni na številnih državnih in mednarodnih likovnih natečajih, o čemer pričajo številna priznanja.

Učenci OŠ Vodice bodo šolo in občino Vodice zastopali na revijah pevskih zborov, sodelovali bodo na državnih in mednarodnih likovnih natečajih itd.

V okviru kulturnih dnevor bodo učenci obiskovali gledališke predstave, filmske predstave, ogledali si bodo številne muzejske zbirke. Izpeljali bodo tudi plesne in glasbene delavnice.

Nadaljevali bodo s projektom Rastem s knjigo in z Bralno značko, kar bo pripomoglo k dvigu bralne pismenosti.

Šolska knjižnica je namenjena predvsem učencem in delavcem šole. Zato je tudi izbor gradiva prilagojen njenim uporabnikom in ima nekoliko drugačne prioritete kot npr. splošna knjižnica. Obseg in prirast gradiva pa natančno opredeljuje 18. člen Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižničnih dejavnosti kot javne službe.

STATISTIČNI PREGLED KNJIŽNICE OŠ Vodice /pregled se vrši na tri leta/

	Letno (okvirno)
izposoja na dom (št. knjižnega gradiva)	10.000
vsi obiski	11.000
novo vpisani člani	72
št. prireditev	22
obisk prireditev	2000

Šolska knjižnica deluje v ustreznem prostoru z ustrežno opremo. Skladno z normativi zaposluje eno knjižničarko.

Cilji: Poleg splošnih ciljev, ki so vsako leto opredeljeni v LND-ju, s sprotnimi manjšimi projekti z namenom pridobivanja novih bralcev, obeležujemo različne obletnice, pomembne dneve v koledarju. Npr. ta teden smo na valentinovo imeli »slepi zmenek s knjigo«. Sodelujemo tudi s knjižnico Vodice, pri projektu Rastem s knjigo.

Vrtec Škratek Svit Vodice

Vrtec Škratek Svit Vodice je vzgojno-izobraževalni zavod, ki izvaja predšolsko vzgojno-izobraževalno dejavnost na območju naselij Vodice, Bukovica, Utik, Koseze, Šinkov Turn, Selo, Vesca, Vojsko, Povodje, Skaručna, Polje, Repnje, Dobruša, Dornice, Repnje in Torovo. Ustanovitelj Vrtca Škratek Svit je Občina Vodice. Vrtec ima dislocirane enote v Utiku in Skaručni.

Cilji predšolske vzgoje izhajajo iz Kurikula za vrtec in so oblikovani za posamezna področja, tudi za področje umetnosti. Umetnostna vzgoja se izvaja na področju likovnih in oblikovalnih dejavnosti, glasbenih, plesnih, AV, dramskih dejavnosti. V kulturno umetnostno vzgojo se vključuje tudi bralna in tehnična kultura. Vsa ta področja oblikujejo kulturno umetniško vzgojo, ki je osnova za individualno ustvarjanje, doživljanje. Otrok preko pestrih dejavnosti na teh področjih na specifičen način spozna svet, okolje, družbo, narodno kulturo, različne kulturne ustanove, umetnike. Otroci obiščejo knjižnico, Narodno galerijo, različne muzeje, ogledajo si lutkovne, glasbene predstave, spoznavajo različne umetnike. Otroci sodelujejo na različnih občinskih prireditvah, prireditvah društev upokojencev. Vrtec v lokalnem okolju povezuje različne generacije, s pripravo različnih kulturnih dogodkov. Posebno pozornost vrtec posveča medgeneracijskemu sodelovanju in ohranjanju ljudskega izročila. Izkušnje s področja kulturno umetnostne vzgoje so pomemben dejavnik celostnega razvoja predšolskega otroka.

Programski cilji

- zagotovitev namenskih sredstev;
- oblikovanje pestrejšše kulturno umetnostne ponudbe v lokalnem okolju;
- povezovanje različnih dejavnikov pri izvajanju kulturno – umetnostne vzgoje;
- povečevanje vključenosti v različne kulturno umetnostne dejavnosti;
- zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za izvajanje kulturnih prireditev.

Kazalniki:

- višina sredstev za izvedbo kulturno umetnostne vzgoje;
- število izvedenih prireditev v lokalnem okolju;
- število obiskovalcev;
- obseg in kakovost posamezne prireditve;
- število vključenih partnerjev.

5.1.3. Javni interes na področju kulturno umetnostne vzgoje za predšolske in osnovnošolske otroke v Občini Vodice

Javni interes na področju kulturno umetnostne vzgoje za predšolske in osnovnošolske otroke se izraža preko vključevanja kulturno umetnostnih vsebin v programe obšolskih dejavnosti, ustreznega izobraževanja učiteljev in mentorjev za izvajanje teh dejavnosti ter izboljševanja pogojev za ustvarjalnost mladih na vseh kulturno – umetniških področjih, kar je bistvenega pomena za uspešno

in dobro motivirano kulturno vzgojo skozi zagotovitev vsem otrokom in mladim v okviru šolskih, obšolskih in izven šolskih dejavnosti spoznavanje raznih področij kulture. Gre za oblikovanje skupnih projektov z ustanovami s področja šolstva, za povečanje kakovostnih projektov kulturno umetnostne vzgoje za otroke in mladino ter ohranjanje in dvig kakovostnih obšolskih kulturnih dejavnosti.

Kulturno – umetnostna vzgoja je temeljna pravica posameznika, zato v javni interes na tem področju sodi tako vzgoja in izobraževanje o umetnosti in kulturi kot tudi izražanje lastne ustvarjalnosti. V interesu Občine Vodice je skrb za kakovostne kulturno – vzgojne programe in projekte na vseh področjih kulture, omogočanje čim širšega dostopa do teh programov in projektov ter povezovanje med vzgojno – izobraževalnim, socialnovarstvenim in kulturnimi ustanovami.

5.1.4 Programski cilji

Na tem področju bodo vsi deležniki zasledovali naslednje programske cilje:

- vzpostavitev sistema kulturno – umetnostne vzgoje;
- oblikovanje kvalitetnega programa kulturno – umetnostne vzgoje za predšolske in osnovnošolske otroke ter starejšo populacijo;
- zagotavljanje kvalitetnih in usposobljenih mentorjev za izvajanje dejavnosti predvsem iz vrst prostovoljcev;
- oblikovanje medgeneracijskih središč in programov njihovega delovanja;
- oblikovanje posebne ponudbe programa kulturnega doma za najmlajše in starejšo populacijo;
- povezovanje vseh dejavnikov od vrtcev, šol, javnih zavodov s področja kulture do društev ljubiteljske kulture pri izvajanju vsebin kulturno – umetnostne vzgoje;
- zagotoviti pogoje za povečanje in krepitev participacije mladih v kulturi.

Kazalniki:

- število vključenih partnerjev v izvajanje kulturno – umetnostne vzgoje za predšolsko in osnovnošolsko mladino ter starejše;
- število izvedenih programov;
- oblikovanje medgeneracijskih središč;
- število obiskovalcev,
- število mladih, vključenih v programe kulturno – umetnostne vzgoje;
- število prireditev za predšolsko in osnovnošolsko mladino ter starejše.

6. JAVNI INTERES OBČINE VODICE NA PODROČJU PREMIČNE IN NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

6.1 Premična kulturna dediščina

6.1.1 Varovanje premične kulturne dediščine

Kulturna dediščina je pojem z neštetimi definicijami, katerih skupna lastnost je, da določajo le formalne okvire oziroma področja, kjer se dediščina manifestira, konkretno vsebino pojma pa prepuščajo odprto specifični posamični (nacionalni) kulture. V skladu z Unescovo deklaracijo o kulturnih politikah iz leta 1982 zajema kulturna dediščina »dela umetnikov, arhitektov, glasbenikov, pisateljev in znanstvenikov ter dela anonimnih avtorjev, izraze človeške duhovnosti in celoten skupek vrednot, ki dajejo pomen našemu življenju. Vključuje materialna in nematerialna dela, v katerih se izraža ljudska kreativnost: jezik, obrede, verovanja, zgodovinska mesta in spomenike, leposlovje, umetniška dela, arhive in knjižnice. Zato je pravica in dolžnost vsakega ljudstva, da ščiti in ohranja svojo kulturno dediščino, saj se družbe prepoznavajo v njenih vrednotah in iz njih črpajo vir navdiha.« V tem smislu tudi slovenski Zakon o varstvu kulturne dediščine opredeljuje kulturno dediščino kot »dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih Slovenke in Slovenci, pripadnice in pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti, ter drugi državljanke in državljani republike Slovenije opredeljujejo kot odsev in izraz svojih vrednot, identitet, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij ...«

Na podlagi navedenih izhodišč zakon deli dediščino na materialno in živo dediščino. Materialno dediščino sestavljata premična in nepremična dediščina. Premična dediščina je opredeljena kot premična ali zbirka premičnin z vrednostmi dediščine. Med gradivom, ki je kulturna dediščina, je posebno varstvo namenjeno kulturnim spomenikom in kulturnemu bogastvu. Premično kulturno dediščino hranijo javni muzeji, arhivi in knjižnice.

Direktiva Sveta EGS 93/7 z dne 15. marca 1993 določa, da so deležni posebne obravnave predmeti, ki so sestavni del »javnih zbirk, navedenih v inventarjih muzejev, v arhivih ali v zaščitene zbirkah knjižnic.« Pri tem so javne zbirke opredeljene kot »zbirke, ki so v lasti države članice, lokalnih ali regionalnih organov oblasti na ozemlju države članice ali ustanove na ozemlju države članice, ki je po zakonodaji te države članice opredeljena kot javna ustanova ter je last te države članice ali lokalnih ali regionalnih organov oblasti ali pa jo ti v večji meri financirajo.«

Zakon o varstvu kulturne dediščine opredeljuje kot enoto kulturne dediščine tudi zbirko, ki jo definira kot »skupino premičnin s sorodnimi vrednotami dediščine, ki jo lahko povezuje skupen zgodovinski ali prostorski kontekst.« Navedeni zakon opredeljuje tudi kulturno dediščino, ki ima posebni status kot kulturni spomenik, ki je kot tak razglašen ali pa je vpisan v inventarno knjigo pooblaščenih ustanov. Kot kulturni spomenik je lahko razglašen posamičen predmet ali zbirka predmetov kulturne dediščine, če predstavlja »izrazit dosežek ustvarjalnosti, dragoceno prispeva h kulturni raznolikosti in je pomemben del življenja na območju Republike Slovenije ali njenih regij oziroma predstavlja pomemben vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti sedanjo kulturo.«

Zakon o varstvu kulturne dediščine opredeljuje tudi nacionalno bogastvo kot premičnino, ki sodi v eno od zvrsti kulturne dediščine, navedenih v prilogi Uredbe EGS 3911/92, katere iznos ali izvoz iz Republike Slovenije je omejen zaradi njene posebne vrednosti. Premičnina, ki je opredeljena kot nacionalno bogastvo, mora imeti status kulturnega spomenika, je sestavni del

javnega muzeja, arhiva ali knjižnice, ali pritiklina oziroma del zbirke cerkve ali druge verske skupnosti, in ima za Republiko Slovenijo zaradi svojega pomena posebno kulturno vrednost.

6.1.2 Javni interes na področju varovanja premične kulturne dediščine

Javni interes na področju varovanja premične kulturne dediščine se odraža v:

- evidentiranju predmetov premične kulturne dediščine;
- zbiranju in oblikovanju zbirk predmetov premične kulturne dediščine;
- raziskovanju in dokumentiranju predmetov premične kulturne dediščine;
- varovanju in restavriranju predmetov premične kulturne dediščine;
- predstavljanju in razstavljanju vseh vrst predmetov premične kulturne dediščine;
- skrbi za uveljavljanje in razvoj sistema varovanja premične kulturne dediščine;
- predstavljanju premične kulturne dediščine javnosti in razvijanju zavesti o njenih vrednotah;
- zavarovanje in digitalizacija nesnovne kulturne dediščine in zbirk ljudskega izročila in ljudskih pesmi.

6.1.3 Dolgoročni cilji

Na področju varovanja premične kulturne dediščine so dolgoročni programski cilji:

- v okviru bodočega Kulturnega centra v Vodicah zagotoviti osnovne (prostorske) pogoje za vzpostavitev lokalnega muzeja;
- oblikovanje programov, ki uveljavljajo muzejski prostor kot prostor srečevanja, povezovanja in ustvarjalnosti;
- nadgradnja posameznih programskih sklopov v daljše časovne in tematske sklope;
- vzpostavitev kakovostnega okolja in pogojev za razvoj in trajnostno delovanje muzejske dejavnosti na območju občine Vodice;
- prepoznavanje potencialov za družbeni, gospodarski in trajnostni razvoj skozi razvijanje muzejske dejavnosti;
- zagotavljati ohranjanje kulturne raznolikosti ter pravočasnega in fleksibilnega odzivanja pri varovanju premične kulturne dediščine;
- spodbujanje kreativnosti in participacije ter novih pristopov, ki so odgovor na potrebe občinstva in spodbujajo kreativnost posameznikov in celotne muzejske dejavnosti in njene družbene sprejemljivosti in prepoznavnosti.

6.2 Nepremična kulturna dediščina

6.2.1 Varovanje nepremične kulturne dediščine na področju Občine Vodice

Razvoj dejavnosti varovanja nepremične kulturne dediščine in njeno ohranjanje v prostoru je tesno povezano s celostnim načrtovanjem razvoja. Obnova naselbinskih spomenikov je možna le s programiranjem revitalizacije in aktivne presnove, saj zgolj prostorsko načrtovanje in načrtovanje varstva nepremične kulturne dediščine najpogosteje ne zadošča zahtevam učinkovitega varovanja. Ohranjanje zavarovanih območij in večjih kompleksov ne more zagotoviti kultura sama. Iz navedenega sledi, da je treba pri varovanju nepremične kulturne

dediščine zagotavljati načrtovanje celostnega tako občinskega kot tudi regijskega in širšega razvoja.

Kulturni spomeniki lokalnega pomena so območja ali objekti, ki imajo izjemno kulturno vrednost in predstavljajo vrhunske dosežke ustvarjalnosti določenega razvojnega obdobja na lokalnem ali regionalnem nivoju. Kulturni spomeniki lokalnega pomena so vpisani v register nepremične kulturne dediščine in razglašeni z akti o razglasitvi, ki jih sprejme pristojni organ lokalne skupnosti in so objavljeni v Uradnem listu RS. Najpomembnejši instrument varovanja nepremične kulturne dediščine so konservatorski načrti, ki določajo merila za posege v kulturno dediščino ter pogoje uporabe, obseg posegov, potrebnih za novo rabo in zagotavljanja sodobnega načina življenja, ter dopustne prilagoditve novim standardom in tehnologijam. Kulturne spomenike lokalnega pomena varuje strog varstveni režim, ki se nanaša na lastnosti, zaradi katerih je enota dediščine razglašena ali predlagana za razglasitev za kulturni spomenik lokalnega pomena in varuje spomenik kot celoto. Splošni varstveni režim za spomenike določa redno vzdrževanje, varovanje izvirne namembnosti, kateri so namenjeni, oziroma novo funkcijo, ki bo ekonomsko opravičevala prenovo in bo hkrati upoštevala načelo zvestobe arhitektonskemu in zgodovinskemu značaju stavbe oziroma nepremične kulturne dediščine, varovanje in prenovo obstoječega oziroma vzpostavitev prejšnjega stanja, če le-ta omogoča kontinuirano rabo objekta, opredeljuje dopustne spremembe zaradi prilagoditve novim predpisom, novim tehničnim, požarnim in drugim standardom, dostopnosti za invalide in podobno. Podrobni varstveni režim za vsak objekt nepremične kulturne dediščine je opredeljen v aktu o razglasitvi. Strokovne zasnove varstva kulturne dediščine za občino Vodice izdelava Zavod za varstvo kulturne dediščine.

6.2.2. Javni interes na področju varovanja nepremične kulturne dediščine na območju občine Vodice

Javni interes varstva nepremične kulturne dediščine obsega:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti;
- dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje nepremične kulturne dediščine;
- ohranjanje nepremične kulturne dediščine in preučevanje škodljivih vplivov nanjo;
- omogočanje dostopa do nepremične kulturne dediščine ali do informaciji o nepremični;
- kulturni dediščini vsakomur, še posebej pa mladim, starejšim in invalidom ter ranljivim skupinam;
- predstavljanje dediščine javnosti ter razvijanja zavesti o njenem pomenu in vrednotah;
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje;
- celostno in celovito ohranjanje nepremične kulturne dediščine;
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij;
- sodelovanje najširše strokovne in laične javnosti v zadevah varstva nepremične kulturne dediščine.

6.2.3 Dolgoročni cilji

Dolgoročni cilji na področju varovanja nepremične kulturne dediščine so:

- oblikovanje programov, ki uveljavljajo nepremično kulturno dediščino kot prostor srečevanja, povezovanja in ustvarjalnosti;

- nadgradnja posameznih programskih sklopov varovanja nepremične kulturne dediščine v daljše vsebinske, časovne in tematske sklope;
- vzpostavitev kakovostnega okolja in pogojev za razvoj in trajnostno rabo nepremične kulturne dediščine na območju občine Vodice;
- prepoznavanje potencialov nepremične kulturne dediščine za družbeni, gospodarski in trajnostni razvoj skozi razvijanje varstvene dejavnosti;
- zagotavljanje ohranjanja kulturne raznolikosti ter ažurnega in fleksibilnega odzivanja pri varovanju nepremične kulturne dediščine;
- spodbujanje kreativnosti in participacije ter novih pristopov, ki so odgovor na potrebe občinstva in spodbujajo kreativnost posameznikov in celotne dejavnosti varovanja in upravljanja nepremične kulturne dediščine in njene družbene sprejemljivosti in prepoznavnosti.

6.2.4 Programski cilji

Na področju varovanja nepremične kulturne dediščine so naslednji programski cilji:

- kakovostno izvajanje in nadgrajevanje javne službe varovanja nepremične kulturne dediščine, predvsem na področju komuniciranja, oblikovanja programov in participacije;
- izdelava digitalne inventarizacije nepremične kulturne dediščine in oblikovanih zbirk;
- oblikovanje kvalitetnih pedagoških in andragoških programov za predstavitev nepremične kulturne dediščine;
- vzpostavljanje strateških in razvojnih partnerstev za izvajanje inovativnih, trajnostnih in participativnih projektov za razvoj varovanja nepremične kulturne dediščine;
- kreiranje, pripravljanje in izvajanje raznovrstnih projektov s ciljem bogatenja programov in pridobivanja sredstev za programe, kadre in investicije namenjene varovanju nepremične kulturne dediščine;
- oblikovanje kvalitetnih programov predstavitve nepremične kulturne dediščine mladim;
- oblikovanje kvalitetnih programov predstavitve nepremične kulturne dediščine ranljivim skupinam;
- zagotovitev javne dostopnosti nepremične kulturne dediščine;
- priprava inovativnih informacijskih in promocijskih programov o nepremični kulturni dediščini;
- spodbujanje sodelovanja med javnimi zavodi, zadolženimi za varovanje nepremične kulturne dediščine, in nevladnimi organizacijami ter izobraževalnimi ustanovami pri interpretaciji, prezentaciji in popularizaciji nepremične kulturne dediščine.

Kazalniki

- vzpostavitev sodelovanja pri oblikovanju in izvajanju projektov ter aktivnosti varovanja nepremične kulturne dediščine;
- število partnerstev, doseženih na področju varovanja nepremične kulturne dediščine;
- število obnovljenih in revitaliziranih objektov nepremične kulturne dediščine;
- sofinanciranje vzdrževanja kulturnih spomenikov lokalnega pomena;

- sofinanciranje obnov kulturnih spomenikov lokalnega pomena;
- obseg izdelanih idejnih zasnov vsebinske in prostorske uporabe objektov, namenjenih varovanju nepremične kulturne dediščine;
- obseg izdelanih investicijskih in gradbenih projektov za varovanje posameznih enot nepremične kulturne dediščine;
- obseg pridobljenih sredstev za varovanje nepremične kulturne dediščine;
- število oblikovanih in novo zavarovanih ter razglašanih enot nepremične kulturne dediščine.

6.3.2 Nepremična kulturna dediščina in kulturni spomeniki na območju Občine Vodice

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
15152	Breg pri Komendi - Villa rustica pri Vodica	1	2		arheološka dediščina
19576	Bukovica pri Vodica - Spominska plošča Francu Marnu-Sreču	5	2		memorialna dediščina
19577	Bukovica pri Vodica - Spominska plošča Francu Sešku	5	2		memorialna dediščina
19575	Bukovica pri Vodica - Spominska plošča padlima partizanoma	5	2		memorialna dediščina
16970	Bukovica pri Vodica - Vas	7	2		naselbinska dediščina
16971	Polje pri Vodica - Antično grobišče	1	2		arheološka dediščina
14927	Polje pri Vodica - Hiša Polje 27	2	2		stavbna dediščina
16968	Polje pri Vodica - Vas	7	2		naselbinska dediščina
18800	Povodje - Arheološko območje Groblje	1	2		arheološka dediščina
19568	Povodje - Doprsni kip Ivana Franketa	5	2		memorialna dediščina
19566	Povodje - Spominska plošča aktivistoma OF	5	2		memorialna dediščina
19567	Povodje - Spominska plošča Mateju Hubadu	5	2		memorialna dediščina
5904	Rašica - Arheološko območje Gobnik nad Rašico	1	1		arheološka dediščina
2676	Repnje - Cerkev sv. Tilna	3	1	valor	stavbna dediščina
19331	Repnje - Grad Reittlstein	1	2		arheološka dediščina
19332	Repnje - Gradišče sv. Tilen	1	2		arheološka dediščina
14929	Repnje - Hiša Repnje 34	2	2		stavbna dediščina
14928	Repnje - Hiša Repnje 43	2	2		stavbna dediščina
5909	Repnje - Samostan šolskih sester sv. Frančiška s kapelo	4	1		stavbna dediščina
19571	Repnje - Spominsko znamenje talcema	5	2		memorialna dediščina
9238	Repnje - Tabor	2	2	valor	stavbna dediščina
19329	Repnje - Vas	7	2		naselbinska dediščina
19228	Selo pri Vodica - Gradišče	1	2		arheološka dediščina
5665	Selo pri Vodica - Spominsko znamenje družini Kristan	5	1		memorialna dediščina
19573	Selo pri Vodica - Spominsko znamenje Dušanu Otoničarju-Samu	5	2		memorialna dediščina
19574	Selo pri Vodica - Spominsko znamenje padlim v NOB	5	2		memorialna dediščina
2673	Skaručna - Cerkev sv. Lucije	3	1		stavbna dediščina

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
14935	Skaručna - Domačija Skaručna 31	2	2		stavbna dediščina
19333	Skaručna - Gradišče sv. Lucija	1	2		arheološka dediščina
21365	Skaručna - Hiša Skaručna 19	2	2		stavbna dediščina
14936	Skaručna - Hiša Skaručna 32	2	2		stavbna dediščina
14877	Skaručna - Kužno znamenje	3	2		stavbna dediščina
5704	Skaručna - Spomenik padlim borcem NOB	5	1		memorialna dediščina
19582	Skaručna - Spominska plošča delavskim demonstracijam	5	2		memorialna dediščina
19581	Skaručna - Spominska plošča žrtvam NOB	5	2		memorialna dediščina
5705	Skaručna - Spominsko znamenje padlima borcema NOB	5	1		memorialna dediščina
16969	Skaručna - Vas	7	2		naselbinska dediščina
2674	Šinkov Tum - Cerkev Matere božje	3	1		stavbna dediščina
9230	Šinkov Tum - Ruševine gradu Šinkov tum	1	2		arheološka dediščina
19570	Šinkov Tum - Spominska plošča Rafaelu Zamnu	5	2		memorialna dediščina
2675	Utik - Cerkev sv. Štefana	3	1		stavbna dediščina
19334	Utik - Gradišče Drnovec	1	2		arheološka dediščina
5667	Utik - Spomenik padlim članom Društva kmečkih fantov in deklet	5	1		memorialna dediščina
19569	Utik - Spominska plošča trem talcem	5	2		memorialna dediščina
19327	Utik - Vas	7	2		naselbinska dediščina
21366	Vesca - Gospodarsko poslopje pri hiši Vesca 3	2	2		stavbna dediščina
21367	Vesca - Hlev pri hiši Vesca 15	2	2		stavbna dediščina
14937	Vesca - Kašča pri hiši Vesca 3	2	2		stavbna dediščina
5666	Vesca - Spomenik preboju Gorenjskega odreda	5	1		memorialna dediščina
14938	Vesca - Sušilnica pri hiši Vesca 4	2	2		stavbna dediščina
22698	Vodice pri Ljubljani - Ambient cerkve sv. Marjete	4	2		stavbna dediščina
19330	Vodice pri Ljubljani - Arheološko območje	1	2		arheološka dediščina
2672	Vodice pri Ljubljani - Cerkev sv. Marjete	3	1		stavbna dediščina
412	Vodice pri Ljubljani - Domačija Lokarje 28	2	1	SDP	stavbna dediščina
832	Vodice pri Ljubljani - Domačija Vodiška 59	2	1		stavbna dediščina
14940	Vodice pri Ljubljani - Hiša Kopitarjev trg 2	2	2		stavbna dediščina
14941	Vodice pri Ljubljani - Hiša Lokarje 2	2	2		stavbna dediščina
14942	Vodice pri Ljubljani - Hiša Pustnice 49	2	2		stavbna dediščina

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
14943	Vodice pri Ljubljani - Hiša Škofjeloška 9	2	2		stavbna dediščina
14879	Vodice pri Ljubljani - Pokopališka kapela	3	2		stavbna dediščina
5702	Vodice pri Ljubljani - Skupni grob padlih v NOB na pokopališču	5	1		memorialna dediščina
8781	Vodice pri Ljubljani - Spomenik padlim med prvo svetovno vojno	5	1		memorialna dediščina
19578	Vodice pri Ljubljani - Spomenik zamolčanim žrtvam	5	2		memorialna dediščina
19772	Vodice pri Ljubljani - Spominska plošča Prešernovemu očetu	5	2		memorialna dediščina
19579	Vodice pri Ljubljani - Spominska plošča Viktorju Heinu	5	2		memorialna dediščina
14944	Vodice pri Ljubljani - Šola Škofjeloška 7	2	2		stavbna dediščina
14939	Vodice pri Ljubljani - Vila Kamniška 2	2	2		stavbna dediščina
19335	Zapoge - Arheološko območje Na Gmajnah	1	2		arheološka dediščina
2703	Zapoge - Cerkev sv. Nikolaja	3	1		stavbna dediščina
5746	Zapoge - Hiša Zapoge 20	2	1		stavbna dediščina
5703	Zapoge - Spomenik padlim borcem NOB	5	1		memorialna dediščina
18574	Zapoge - Spominska plošča padlim v prvi svetovni vojni	5	2		memorialna dediščina
19328	Zapoge - Vas	7	2		naselbinska dediščina

LEGENDA:

Tip enotne dediščine

- 0 neznano
- 1 arheološka dediščina
- 2 profana stavbna dediščina
- 3 sakralna stavbna dediščina
- 4 sakralno profana stavbna dediščina
- 5 memorialna dediščina
- 6 vrtnoarhitekturna dediščina
- 7 naselbinska dediščina
- 11 kulturna krajina
- 12 zgodovinska krajina
- 13 ostalo

Kategorija varstvenega režima

- 0 neznano
- 1 razglasitev za spomenik
- 2 varovanje v prostorskih aktih
- 3 dokumentarno (arhivsko) varstvo
- 4 ostalo

7. LJUBITELJSKA KULTURA

7.1 Sedanje stanje in opredelitev funkcije

Kulturno ljubiteljstvo lahko opredelimo kot množično organizirano prostočasno kulturno udejstvovanje, ki ima na Slovenskem specifično tradicijo zlasti z vidika ohranjanja nacionalne kulturne identitete, tako v mejah države kot pri Slovencih po svetu. Najznačilnejša funkcija ljubiteljstva je kulturna ustvarjalnost in poustvarjalnost. Veliko mladih še neuveljavljenih avtorjev prav skozi fazo kulturnega ljubiteljstva pogosto preide v poklicno kulturno umetniško delovanje. Ljubiteljska kulturna društva so tudi pomemben dejavnik razvijanja dostopnosti kulturnih vrednot. Nekoč so bila s svojo produkcijo v lastnem okolju edini organizator in posrednik kulturnih dogodkov. V novih razmerah, ki jih določajo elektronski mediji in neomejene možnosti komunikacije, pa uresničujejo svojo vlogo na drugi ravni, predvsem v kulturnem posredništvu oz. vzpostavljanju neposrednih stikov z živo kulturno ustvarjalnostjo.

Kulturno ljubiteljstvo samo na sebi predstavlja kakovostno preživljanje prostega časa. Razmerje delovnega in prostega časa se spreminja in zahteva vzpostavitev obširnejših in kakovostnejših programov. Svojo funkcijo pri vsem tem pa imata tudi kulturna vzgoja in izobraževanje.

Nosilci ljubiteljske kulture v občini Vodice so predvsem kulturna društva, ki so organizirana na osnovi zakona o društvih ter Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

7.2 Javni interes Občine Vodice na področju ljubiteljske kulture

Javni interes na področju kulture je stalno razvijanje kakovostne ljubiteljske kulture. Izobraževanje strokovnega kadra, ohranjanje kulturne dediščine, povezovanje med društvi, društvena dejavnost, strokovna srečanja in pregledi dosežkov, mednarodno sodelovanje, vzgoja v etiki, spoštovanju in strpnosti ter ohranjanje in krepitev narodne identitete.

Za uresničevanje javnega interesa na področju ljubiteljske kulture skrbi lokalna skupnost in Republika Slovenija prek JSKD in njenimi izpostavami.

Skrb za razvoj kulturnih društev je primarna in najpomembnejša naloga lokalne skupnosti tudi v prihodnjem obdobju. Na nivoju države bo to nalogo še naprej izvajala OI JSKD

7.2.1 Dolgoročni cilji

Cilji v tem obdobju so tudi:

- vzpostavljanje ustreznih prostorskih in materialnih pogojev za delo ustvarjalcev na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti;
- spodbujanje občanov k aktivnemu vključevanju v delo društev, s tem pa tudi ohranjanje narodne identitete;
- omogočati udeležbo in organizacijo izobraževalnih programov za mentorje in izvajalce z vseh področij dela ljubiteljskih kulturnih društev;
- pomoč društvom pri prijavah na različnih razpisih za EU sredstva ali participacija v obliki partnerstva v projektih;

- pomoč reprezentativnim društvom pri udeležbah na državnih in mednarodnih tekmovanjih (dodatno sofinanciranje kotizacije in potnih stroškov);
- spodbujanje organizacije samostojnih kulturnih prireditev;
- spodbujanje in pomoč pri organizaciji večjih projektov, prireditev in festivalov;
- spodbujanje strokovnega razvoja mentorjev in mladih perspektivnih članov.

Ukrepi

- zagotavljanje pogojev za delovanje ljubiteljskih kulturnih društev in skupin;
- organizacija ali soorganizacija posameznih prireditev, območnih, medobmočnih in državnih srečanj v občini Vodice;
- strokovna pomoč pri organizaciji prireditev in že omenjenih srečanj;
- sofinanciranje projektov kulturnih društev in zvez;
- organizacija izobraževalnih oblik na lokalni in regionalni ravni;
- sofinanciranje investicij v prostore in opremo, ki jih uporabljajo ljubiteljska kulturna društva in skupine.

7.2.2 Status delovanja v javnem interesu lokalnega pomena

Kulturna in druga društva, ki izvajajo kulturni program, opredeljen v LPK, in izpolnjujejo razpisne pogoje za sofinanciranje projektov in programov so v občini Vodice prepoznana kot društva, ki delujejo v javnem interesu lokalnega pomena, saj izstopajo s svojim zavzemanjem za kulturno ustvarjalnost, dostopnost kulturnih dobrin, in kulturno raznolikost na območju občine in širše ter na ta način izpolnjujejo pogoje za sofinanciranje v skladu s pravilnikom, ki ureja vrednotenje kulturnih programov. Občina na ta način prispeva k pospeševanju, ohranjanju in razvoju kulture in kulturnih dejavnosti.

To so:

- Društvo za ohranitev kulturne dediščine in podeželja Skaručna;
- Godbeno društvo Vodice;
- Kulturno društvo Matije Koželja Utik;
- Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn;
- Mešani pevski zbor Biser;
- Prosvetno društvo Vodice;
- Društvo narodnih noš in kočijažev občine Vodice;
- Društvo upokojencev Bukovica-Šinkov Turn;
- Društvo upokojencev Vodice;
- Moto klub Mak Vodice;
- Turistično društvo Vodice.

Društva, ki so pridobila status delovanja v javnem interesu državnega pomena in so izjemnega pomena tudi za občino (npr. godbeno društvo) lahko za sofinanciranje sklenejo neposredno pogodbo.

7.3 Pregled ljubiteljske dejavnosti po posameznih dejavnostih

7.3.1 Javni sklad RS za kulturne dejavnosti - Območna izpostava Ljubljana okolica

Na pobudo kulturnih društev, z željo po zagotavljanju strokovne pomoči ljubiteljskim ustvarjalcem ter potrebo po sistematičnem spremljanju in vrednotenju ljubiteljske kulture, se je Občina Vodice v letu 2011 priključila vseslovenski kulturni mreži JSKD RS. Podpisala je pogodbo o delovanju Območne izpostave Ljubljana okolica na njenem območju in odtlej iz svojega proračuna JSKD-ju namenja sofinancerska sredstva za izvajanje načrtovanih dejavnosti. Občina Vodice in JSKD OI Ljubljana okolica sodelujeta uspešno in konstruktivno v interesu kulturnih društev in ljubiteljskih ustvarjalcev na območju občine.

Osnovne dejavnosti, ki jih JSKD-OI Ljubljana okolica izvaja na območju občine so:

- izvedba letnih preglednih, strokovno spremljanih prireditvev/srečanj na vseh področjih ljubiteljske kulture (instrumentalna glasba, vokalna glasba, ples, film, gledališče in lutke, folklor, likovna dejavnost, literarna dejavnost, multimedia);
- organizacija oz. financiranje udeležb strokovno izbranih skupin na regijskih in državnih prireditvah/srečanjih;
- organizacija in sofinanciranje izobraževalnih oblik za mentorje in izvajalce ljubiteljske kulture;
- strokovna in organizacijska pomoč ljubiteljskim ustvarjalcem/društvom in posameznikom na vseh področjih ljubiteljske kulture;
- podeljevanje jubilejnih priznanj na vseh področjih ljubiteljske kulture.

Skozi omenjene dejavnosti JSKD OI Ljubljana okolica uresničuje naslednje cilje in poslanstvo:

- skrb za ohranjanje in razvoj ljubiteljske kulture na območju občine Vodice;
- spodbujanje in podpora ljubiteljske ustvarjalnosti v vseh generacijah in na vseh področjih kulture in umetnosti;
- spodbujanje kakovostne rasti programov ustvarjalcev ter predstavitev širši javnosti;
- strokovno vrednotenje kakovosti ustvarjalcev do treh ravni (območna, regijska in državna raven);
- motiviranje za kakovostno aktivno sodelovanje pri kulturnih projektih in programih;
- aktivno sodelovanje s šolskimi ustanovami in spodbujanje sodelovanja otrok in učiteljev v kulturnih programih sklada ter drugimi ponudniki prostočasnih aktivnosti;
- sodelovanje in povezovanje s profesionalnimi institucijami in strokovnimi delavci na področju kulture.

Cilji in usmeritve v obdobju 2023-2026:

- spodbujanje in večanje odziva tistih obstoječih društev in ustvarjalcev, ki se doslej še niso opogumili za sodelovanje na letnih preglednih srečanjih - npr. na področju gledališke dejavnosti;
- spodbujanje razvoja tistih dejavnosti, ki še niso razvite oz. so v manjšini kot so: ples, likovna dejavnost, filmska dejavnost, folklorna dejavnost;
- spodbujanje posameznih ustvarjalcev ljubiteljske kulture k povezovanju v društva in k ustanavljanju novih kulturnih društev;
- raziskovanje potreb društev in posameznikov po izobraževanju in v občini izvesti čim več izobraževalnih oblik za posamezna področja – na ta način se bodo uresničevala tudi

- vsa omenjena spodbujanja po povečanju kakovosti dejavnosti in razvoju novih dejavnosti;
- doseganje večje povezanost in sodelovanje vodiških kulturnih društev in skupin s sorodnimi društvi iz ostalih 8 občin, ki jih pokriva izpostava JSKD Ljubljana okolica in tudi širše.

7.3.1 Kulturna društva

Na področju ljubiteljske kulture je aktivnih šest kulturnih društev. Programi in projekti ljubiteljskih kulturnih društev se izvajajo predvsem na področju pevskih zborov in pevskih skupin, dramskih skupin, projektnih aktivnosti ter pihalnega orkestra in mladinske instrumentalne skupine.

Občinska kulturna politika se izvaja predvsem na podlagi Pravilnika o vrednotenju kulturnih programov v občini Vodice (UGOV št. 2/15, 7/15 in 9/16) ter z vključevanjem čim večjega števila skupin v posamezne občinske prireditve. Kulturni projekti in programi ljubiteljskih kulturnih društev se sofinancirajo na podlagi vsakoletnega javnega razpisa Občine Vodice za področje kulturnih dejavnosti.

Godba Vodice

Kulturno društvo Godba Vodice ima glede na svoj pomemben prispevek v kulturnem prostoru občine Vodice in glede na stoletno tradicijo, za občino Vodice poseben kulturni pomen in je zato v javnem interesu, da zagotovi pogoje za njegovo delovanje.

Občina zagotavlja primerne prostore v prizidku Kulturnega doma Vodice na Kopitarjevem trgu 1.

Društvo ima 35 članov. Letno ima preko 90 vaj (2x tedensko) ter preko 30 nastopov.

Društvo ima v prihodnjem obdobju naslednje cilje:

- povečati število mladih godbenikov in v ta namen zagotoviti permanentno izobraževanje svojih mladih članov – pripravništvo za trobila;
- z rednim izpopolnjevanjem znanja svojih članov na rednih vajah, sekcijah vajah in dodatnem izobraževanju godbenih instrumentov dvigniti raven glasbenega poustvarjanja;
- z vključevanjem v delo društva in odkrivanjem novih talentov na nov in inovativen način popularizirati tovrstno glasbo in igranje v godbi;
- s svojo aktivnostjo pri opravljanju kulturne dejavnosti v okviru Godbenega društva promovirati svojo ožjo in širšo domovino;
- v letu 2022 je pričela z delovanjem Godbenega glasbenega šola v katero je trenutno vključenih 15. učencev.

Mešani pevski zbor Biser

Zbor ima okrog 30 članov. Letno ima približno 50 vaj ter okrog 20 nastopov. Snemajo tudi CD in DVD. Zbor za svoje vaje uporablja občinske prostore na Skaručni.

Ustanovljen je bil 1996. Začeli so s prepevanjem ljudske, ponarodele in sakralne glasbe. Za boljšo prepoznavnost so se odločili za ime Biser, kar v latinskem jeziku pomeni ime farne

zavetnice, sv. Marjete. Pojejo ob številnih občinskih in cerkvenih praznovanjih v občini Vodice, gostovali so že v drugih krajih po Sloveniji, pa tudi izven meja Slovenije.

Namen in temeljni cilj delovanja je dvig kakovosti pevske in glasbene kulture članov in okolice v kateri društvo deluje. V zadnjih letih so imeli nekaj tematskih koncertov kot npr. Avsenikove pesmi, planinske pesmi, črnske duhovne pesmi, popevke (priredbe za mešani zbor), koroške pesmi itd. V prihodnjih letih bodo še naprej skrbeli, da slovenska kulturna dediščina ne potone v pozabo. Prepevali bodo predvsem slovenske ljudske in ponarodele pesmi.

Prosvetno društvo Vodice

Društvo šteje 30 članov. Leta 2013 je v skupini petih ljudi zrasla ideja o obuditvi društva PDV, ki je v občini Vodice obstajalo že konec petdesetih let, zopet v devetdesetih in za slabih deset let mirovalo do leta 2013. Prvi sestanki so se odvijali v sejni sobi, nato v premičnem kontejnerju s ciljem po svojih prostorih, ki so v preteklosti že bili v uporabi društva PDV - v pododerju. Zaradi slabega stanja se je društvo s pomočjo občine lotilo sanacije le teh prostorov in v pol leta obnovilo celotno pododerje KD Vodice, kar je poživilo preostali društveni program. Hkrati pa je društvo začelo izvajati svoj program, ki je in še vedno temelji na poživitvi dogajanja v naši občini.

Prvi, sedaj že tradicionalni dogodek je bil Prednovoletno druženje pod lipami. Tu se vsako leto organizira glasbeni večer, okrasitev novoletne jelke, stojnice s čajem, kuhanim vinom in nagradno igro za vse občane.

Med najpomembnejše dogodke društva PDV šteje Rockfest Vodice. Kar nekaj festivalov popularne glasbe se je odvijalo v kulturnem domu. Dogodek privabi ogromno obiskovalcev iz cele Slovenije. Povprečen obisk je med 700 in 900 obiskovalcev. Na festivalu so nastopile najboljše slovenske rock skupine kot so; Big foot mama, Elvis Jackson, Niet, Pero Lovšin, Demolition group,.. Poleg znanih skupin, vsako leto dobijo priložnost tudi neuvlejavljene skupine, ki jih izberejo preko avdicije ali razpisa.

Zelo obetaven dogodek je tudi festival piva in kulinarike Vodice, ki se odvija pod lipami, pri čemer je poskrbljeno za hrano, dobro "craft" pivo ter živo country glasbo.

Društvo PDV vsako leto organizira miklavževanje in obdari preko 300 otrok.

Med druge pomembne dogodke PDV šteje tudi: kulturni večer z razstavo slik in fotografij, potopisnim predavanjem in ogledom artističnega filma, zabavo za noč čarovnic, kresovanje ob prvem maju, avdicije za rockfest in še več.

Kulturno društvo Matije Koželja Utik

Društvo je bilo ustanovljeno 2007. Ima okrog 30 članov, ki so organizirani kot fantovska pevska skupina Matici (8 članov, 45 vaj 15 nastopov), mladinska instrumentalna skupina (7 članov, 15 vaj 5 nastopov), likovna skupina (15 članov) in multimedia sekcija, ki pripravlja posamezne projekte.

Poslanstvo društva je naslednje:

- spodbuja in razširja ljubezen do petja: tako sakralno kot narodno, tako umetno kot ljudsko;
- povezuje glasbenike instrumentaliste;
- goji lepo petje;
- vzgaja in povezuje pevce in pevke vseh starosti, še posebej pa spodbuja petje med mladimi;
- omogoča recitatorsko in igralsko dejavnost;

- spodbuja dejavnosti na področju folklornih in drugih oblik plesa;
- prireja likovne razstave in skrbi za razvoj estetskega čuta svojih članov in drugih občanov;
- ohranja spomin na slikarja Matija Koželja;
- prireja kulturne prireditve in organizira ekskurzije;
- ohranja kulturno dediščino, tako, da sodeluje na posameznih kulturnih, zabavnih in drugih prireditvah.

Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn

Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn je vpisano v razvid društev od oktobra 2012. Sedež društva je Šinkov Turn 55. Društvo ima 32 članov. Dekliški pevski zbor Flora ima 45 vaj letno in do 10 nastopov. Gledališka skupina ima okrog 25 vaj letno in okrog 5 nastopov. Društvo prireja tudi razstave in izdaja knjige.

Namen društva je ohranjati materialno in nematerialno kulturno dediščino Šinkovega Turna in njegove okolice ter spodbujati vse generacije za ustvarjanje novih kulturno prosvetnih idej in aktivnosti.

Svoj namen društvo uresničuje predvsem z naslednjimi sredstvi in metodami:

- organiziranje kulturnih in drugih prireditev;
- izdajanje informativne in izobraževalne literature;
- priprava in urejanje spletnih strani in drugih načinov obveščanja s področja delovanja društva;
- informiranje in svetovanje za javnost.

Glavna področja delovanja so:

- DPZ Flora, ki ima v svojem programu od petja pri maši enkrat mesečno do letnih in božičnih koncertov, sodelovanje na revijah pevskih zborov, gostovanje, petje na porokah in drugih prireditvah.
- Gledališka skupina, ki je na oder postavila igro Janeza Evangelista Kreka Tri sestre, v letu 2013/ 14 je bilo izvedeno 10 predstav.
- Adventne delavnice (izdelava venčkov, keramične delavnice)
- ohranjanje običajev;
- izdaja brošure o gradu in cerkvi Šinkov Turn.

Glavni cilji za srednjeročno obdobje:

- ohranjati kulturno dediščino Šinkovega Turna in njegove okolice;
- spodbujati vse generacije za ustvarjanje novih kulturno prosvetnih idej;
- pripraviti visoko kvalitetne kulturne dogodke in biti ambasadorji kulture izven meja občine Vodice;
- obveščanje in nagovarjanje javnosti;
- sodelovanje z drugimi društvi in kulturnimi ustvarjalci;
- ohranjanje starih običajev;
- izvedba programa DPZ Flora;
- izvedba programa gledališke skupine.

Društvo za ohranitev kulturne dediščine in podeželja Skaručna

Društvo je bilo vpisano v register društev 30. julija 2012. V svoji osebni izkaznici navajajo, da imajo 54 članov, kot enega glavnih ciljev pa promocijo harmonikarjev in ohranjanje običajev in kulturnega življenja na vasi.

Pod njihovim okriljem deluje ansambel Marcela IN.

Na simbolni ravni povezujejo ljubezen do frajtonarice. Bodisi, da jo igrajo ali pa da ji radi prisluhnejo in se ob njenih veselih zvokih in ritmičnih zavrtijo. Projekt, ki je člane močno povezal in združil je Vesela harmonika. Poleg tekmovalnega poslanstva društvo goji tudi povezovanje vaščanov, spoznavanje drugih krajev Slovenije in po tej poti tudi prepoznavnost Skaručne in občine Vodice v drugih delih države. Društvo organizira tudi tonska in video snemanja tako tekmovalni kot svojih glasbenih skupin. Veliko vlaga v promocijo svojih članov, svojega kraja in občine. Pojavlja se tako na radiu kot na TV in v številnih pisnih medijih.

Društvo sodeluje tudi kot organizator kulturnih prireditev in koncertov pri katerih se povezuje tudi z drugimi občinskimi društvi.

7.3.2 Kulturni projekti in dogodki v javnem interesu

Med kulturne projekte so uvrščene posamezne kulturne aktivnosti oz. kulturni dogodki, ki jih organizirajo in izvajajo ostali oblikovalci kulturne podobe občine Vodice, ki se bodisi združujejo v različnih organizacijah/društvih ali pa nastopajo kot posamezniki. Gre za dogodke, ki združuje ostale institucionalizirane ustvarjalce in poustvarjalce kulturnih vsebin, ki se poleg redne ukvarjajo tudi s kulturno dejavnostjo.

Kulturniška skupina Društva upokojencev Vodice

Kulturniška skupina se je uradno vpisala v program dela DU Vodice v letu 2005. »Dobivali smo se že prej in prepevali pesmi, ki smo jih imeli radi. Želeli smo, da se ne pozabijo in da tudi mi ne pozabimo na petje ter ohranimo svoj glas. Nastopili smo že v istem letu ob 15. obletnici ustanovitve društva ter pri pridobitvi prostora za delo društva in pevskih vaj v stari šoli. Prvim osmim članom so se kmalu pridružili še drugi ljubitelji enostavnega petja in danes šteje pevška skupina 12 članov. Že v začetku smo se odločili, da ne bomo imeli zborovodje, da bomo peli pesmi, ki jih večina že zna in jih lahko spremlja naš harmonikar. Pojemo narodne in ponarodele pesmi, popevke, pa tudi cerkvene in borbene pesmi. Skrbimo za prijetno druženje, ker nam je glavno vodilo, da se srečujemo, pogovarjamo, potožimo o svojih težavah in veselo zapojemo. Čeprav nismo začeli peti zaradi nastopov, se je kmalu pokazala potreba, da bi svoje veselje in zadovoljstvo prenesli še drugim. Nastopamo po domovih za starejše v Kamniku, Mengšu, Trzinu, na Bokalcih, v Kranju, Tržiču, v Srednji vasi pri Bohinju in drugod. Resnično nas povsod sprejmejo z veseljem in ostarelim ljudem pričramo nasmeh na obraz pa tudi solzice ob spominih na pesmi, ki so jih peli v preteklosti in jih skušajo peti tudi z nami. To nam je glavna nagrada.

Nastopamo tudi na občinskih prireditvah, na srečanjih z mlajšimi generacijami, na prireditvah društva in ob okroglih obletnicah naših članov. Vsako leto sodelujemo tudi na Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu. V lepem spominu nam je ostalo gostovanje pri Porabskih Slovencih ter nastop na prireditvi Kmečke dobrote na Ptuj. Za naše občane pripravljamo nastop na prireditvi, ki smo jo poimenovali Je lepša dežela še kje ...«

»Ker samo petje pri starejših ne pričara najboljšega vzdušja, smo sestavili še instrumentalno-vokalno skupino Ropotavčki. Pojemo ob spremljavi harmonike in igramo na različne predmete, ki smo jih našli doma v gospodinjstvu ali na kmečkih poslopih. Iznajdljivi član naše skupine je na svojih planinskih in gozdnih poteh našel več čudovitih korenin, ki jih je obdelal in vanje vstavil piščalke. Tako je nastala še ena skupina, ki se imenuje Korenine. To je precej atraktivna skupina, ki vzbudi občudovanje in zanimanje.«

»Po zgledu aerobnih plesalk iz Cerkelj je nastala tudi naša aerobna skupina Plesoče žab'ce. Vodi nas domačinka, ki vsako leto pripravi seznam skladb, na katere bi zmogle plesati. Tudi s tem nastopom so obiskovalci naših prireditev zadovoljni in marsikdo bi se pridružil, če bi mu zdravje to dopuščalo. Tako pravijo! Ker imamo v naši občini izdelovalca citer in lajne, smo k našim nastopom povabili tudi njega. Oblečen v nošo lajnarja je deležen velikega zanimanja.«

S takim programom naj bi se delovanja kulturniške skupine v DU Vodice še dolgo nadaljevalo. Obstajajo seveda še druge možnosti, ki jih bodo uresničili novi rodovi upokojencev.

Društvo upokojencev Bukovica-Šinkov Turn

Društvo s svojim delovanjem na dramskem in pevskem področju večkrat letno skupaj z gosti-umetniki obogati svoje prireditve in na ta način razveseli svoje člane in ostale udeležence. Sodeluje tudi pri meddruštveni prireditvi Skupaj se imamo fletno in ob priložnostnih prireditvah. Redno deluje pevska skupina, ki slovenske narodne pesmi najraje zapoje ob spremljavi harmonike

Selo – Sela - Sele

Turistično društvo Vodice med svojimi dejavnostmi organizira vsakoletno velikonočno razstavo pirhov (Razstava je pomembna, saj želi društvo navade, ki so bile v tem času nekoč, prenesti na mlade). Na razstavi je mogoče videti veliko ročno izdelanih pirhov z raznoraznimi idejami in poslikavami) ter udeležbo (že od leta 1997) na srečanjih vasi Selo, Sela, Sele, ki pomeni posebno kulturno doživetje in vzpostavitev novih vezi z udeleženci srečanj Selanov širom Slovenije.

Vesela harmonika

Društvo za ohranitev kulturne dediščine in podeželja v sodelovanju z Občino Vodice v mesecu septembru organizira glasbeno prireditev Vesela harmonika, ki je namenjena tekmovanju in druženju harmonikarjev vseh generacij s celotne Slovenije.

V tekmovanje želijo vnesti novosti, kot je bila kategorija v igranju in petju, ki se je dobro prijela tudi na drugih podobnih tekmovanjih. V prihajajočem obdobju želijo izboljšati tudi nivo organizacije, ki že sedaj presega nivo številnih podobnih prireditev. Prireditev je trenutno v mirovanju.

Skupaj se imamo fletno

Upokojenska društva (Cerklje, Komenda, , Bukovica-Šinkov Turn) že od leta 2005 skupaj pripravljajo kulturno prireditve Skupaj se imamo fletno tako, da vsako društvo pripravi po 20 minut programa (petje, folklor, dramske točke-skeči). Prireditev je na sedežih društev v zimskem času. Vedno pritegne veliko obiskovalcev.

Je lepša dežela še kje

DU Vodice je bilo pobudnik tudi občinske kulturne prireditve Je lepša dežela še kje, na kateri sodeluje še vrtec in osnovna šola.

Srečanje starodobnikov

Konec poletja, že vrsto let Kulturno športno društvo Moto klub Mak iz Polja organizira srečanje lastnikov starodobnih vozil iz vse Slovenije s povorko. Društvo organizira tudi mesečne sejme opreme in rezervnih delov za starodobnike, obenem se udeležuje drugih podobnih srečanj v Sloveniji in tujini. Zelo bogate in poučne so tudi udeležbe na mednarodnih sejmih in razstavah starodobnikov, kar predstavlja svojevrstno tehnično in kulturno zapuščino.

Rockfest

Prosvetno društvo že več let pripravlja koncertno ponudbo za mlade. Predhodno se praviloma izvede avdicija med ljubiteljskimi skupinami; zmagovalni ansambel kot predskupina nastopi na koncertu Rockfest (koncert ugledne rock skupine). Prireditev se odvija v dvorani KD in pritegne veliko število mladih.

Kopitarjevi dnevi

Kopitarjevi dnevi so prvič potekali od 20. do 23. novembra 1985. Pokrovitelj je bila Kulturna skupnost Ljubljana - Šiška, prireditveni odbor pa je vodil učitelj Jožko Peternel.

Za začetek je KUD »Oton Župančič« iz Sore v domu Krajevne skupnosti Vodice uprizoril igro Franca Saleškega Finžgarja - Lucija, naslednji dan, v četrtek, 21. novembra, je ob 13. uri v isti dvorani Oder treh herojev iz Pirnič uprizoril otroško igro Mucin dom, ob 17. uri pa je bil v Vodnikovi domačiji v Šiški večer poezije pesnika in igralca Toneta Kuntnerja.

V petek, 22. novembra, je bilo dopoldne v OŠ Franca Marna v Vodicah srečanje s predstavniki OŠ Vuka Karadžića iz Tršića v Srbiji, ogledali so si tudi Kopitarjevo spominsko sobo, popoldne pa je bil v prostorih osnovne šole Kopitarjev študijski dan, na katerem so s predavanji sodelovali dr. Jože Pogačnik, dr. Štefan Barbarič, dr. Vasilij Melik, pesnik Ruda Milenković.¹

Ob koncu Kopitarjevih dni so poudarili, da bi morali le-ti prerasti v republiško kulturno prireditev in sklenili, da bo naslednje leto Kopitarjeve dneve organiziral poseben odbor, »delegatsko oblikovan pri občinski kulturni skupnosti Ljubljana - Šiška«. »Z leti naj bi Kopitarjeve dneve razširili tudi z drugimi temami. Vso pohvalo so slovenski slavisti izrekli krajevni skupnosti Vodice in delavcem osnovne šole Franceta Marna – Srečka, posebej še predsedniku prireditvenega odbora tovarišu Jožku Peternelu ...«²

V naslednjih 10 letih so Kopitarjevi dnevi potekali v Ljubljani. Na njih so se zbirali učitelji slovenščine.

¹ Kopitarjevi dnevi. Gorenjski glas, 19. novembra 1985, str. 5

² Dolenc, Danica, Kopitarjevi dnevi so končani. Gorenjski glas, 26. novembra 1985, str. 1

Leta 1990 je bilo ustanovljeno vseslovensko kulturno izobraževalno Kopitarjevo društvo Ljubljana. S tem so želeli uveljaviti širši interes za priznanje slavistični, filološki in jezikovni misli. Njegov prvi predsednik je postal profesor Jože Peternel.³

Naslednja odmevnejša prireditev Kopitarjevih dni je bila 20. in 21. decembra 1995, in sicer so bili to jubilejni, deseti Kopitarjevi dnevi, ki sta jih soorganizirali Kopitarjevo društvo in Občina Vodice. Francka Rozman je v Kopitarjevem glasu o sporedu napisala: »Na začetek Kopitarjevih dni nas je s prijetnimi skladbami vabila godba Vodice, ki je igrala v avli OŠ. V hodniku in avli smo si lahko ogledali likovne izdelke učencev osnovnih šol Slovenije. Na sami prireditvi je nekaj lepih pesmi zapel cerkveni pevski zbor, z uvodnimi besedami pa sta začela proslavo ravnateljica šole in župan občine Vodice g. Anton Kokalj.

Profesorju dr. Jožetu Pogačniku smo občani Vodice izročili listino o častnem občanu naše občine. Z monodramo DOSJE nas je IVO BAN presunil in zabaval.

Drugi dan prireditve se je začel s seminarjem za učitelje slovenskega jezika. Obiskalo ga je veliko zainteresiranih.

Zaključek slovesnosti je bil pred Kopitarjevo rojstno hišo v Repnjah. Tu so se predstavili učenci vodiške šole z recitacijami, slavnostni govornik je bil dr. Jože Pogačnik, zaigrala pa je tudi godba.«

Na desetih Kopitarjevih dnevih je sodelovalo deset osnovnih šol. Poslali so 36 prispevkov v prozi, 38 pesmi, dve brošurici z literarnimi prispevki in jezikovno študijo Naš pogovorni jezik.

V študijskem delu je sodelovalo pet znanstvenikov s svojimi prispevki, od teh so bili trije iz tujine: dr. Sergio Bonazza iz Italije, prof. dr. Stanislauss Hafner iz Avstrije in prof. dr. Zvonko Kovač iz Hrvaške; od slovenskih sta sodelovala prof. dr. Martina Orožen in prof. dr. Jože Pogačnik.

Občina Vodice je skupaj s Kopitarjevim društvom Ljubljana v četrtek, 19., in petek, 20. novembra 1996, organizirala 11. Kopitarjeve dneve. Začeli so jih v četrtek z razstavo predlogov za občinski grb in zastavo, ki je bila povezana s predavanjem grboslovca dr. Boža Otorepca v vodiški knjižnici. Slovesnosti se je udeležil tudi nemški veleposlanik v Republiki Sloveniji Günter Seibert, ki mu je župan Anton Kokalj ob tej priložnosti izročil listino o častnem občanstvu. Kopitarjevih dnevov se je udeležil tudi minister za kulturo dr. Janez Dular, ki je občini Vodice čestital, da se je odločila organizirati Kopitarjeve dneve v domačem kraju.⁴

Tega leta so prvič podelili Kopitarjevo pero, priznanje za znanstveno delo, ki ga je prejel v Gradcu živeči Slovenec in kopitarijanec dr. Stanislav Hafner za življenjsko delo ob svoji osemdesetletnici.

³ Dolenc, Danica, ob 150-letnici smrti Jerneja Kopitarja (1780–1844). ... se Slovenci svojih korenin zavedo ... Gorenjski glas, priloga Snovanja, 1. julija 1994, str. 15

⁴ Žalar, Andrej, Kopitarjevi dnevi v Vodicih. Kopitar je bil Evropejec. Gorenjski glas, 26. novembra 1996, str. 8

Na Kopitarjevih dnevih je zapel mešani pevski zbor, dramska skupina je zaigrala igro Glavni dobitek, nikakor pa ni manjkala tudi Godba Vodice.

Od leta **1997** naprej so bili Kopitarjevi dnevi dogodek v sklopu praznovanja občinskega praznika. Tega leta so na Kopitarjevem študijskem dnevu razpravljali o prenovi pouka slovenščine za novo tisočletje. Spomnili so se tudi stote obletnice prenosa Kopitarjevih posmrtnih ostankov z Dunaja na ljubljansko Navje. Spominske slovesnosti na Navju so se udeležili predstavniki Občine Vodice, osnovne šole, daljna sorodnica Jerneja Kopitarja in pesnica Antonija Baksa Srnel, ki je za to priložnost napisala pesem Kopitarju v spomin.

Trinajste Kopitarjeve dneve leta 1998 so najprej nameravali razdeliti na dva dneva, in sicer naj bi bil v petek, 18. septembra, študijski dan v osnovni šoli, v soboto pa kulturni večer, vendar jim je ves čas nagajalo vreme, tako da sta bili obe prireditvi končno v petek: ena dopoldne ena pa zvečer.

Urednica KG je v poročilu o študijskem dnevu napisala tudi: »Iz poročila izvajalca o izvedbi programa je razvidno, da je bila večina udeležencev z vsebino in organizacijo zadovoljna, da si še želijo takega izpopolnjevanja.«

Na večerni kulturni prireditvi je navzoče nagovorila slavnostna gostja prof. dr. Katja Sturm Schnabl, koroška Slovenka iz Sinče vasi na Gosposvetskem polju, ki je predavala na slovenističnem oddelku slavističnega inštituta dunajske univerze. Pred nekaj dnevi smo v medijih lahko zasledili, da je za svoje življenjsko delo prejela zlato priznanje Republike Avstrije.

Druga zanimiva gostja je bila mag. Ljubica Duić Jovanović, književnica iz hrvaškega Čakovca. Večer je zaključila Ljuba Jenče, interpretka izvirne slovenske ljudske pesmi.

Kopitarjevo društvo si je posebej ob dvestoletnici prve slovenske znanstvene slovnice (to je leta 2008) močno prizadevalo, da bi prišlo do velikega simpozija, ki bi potekal v Cankarjevem domu, vendar do uresničitve ni prišlo. Sicer pa Kopitarjevi dnevi od 1998 do 2011 doživijo 13 letno sušno obdobje, verjetno zaradi kadrovskih težav v Kopitarjevem društvu, pa tudi zaradi nezainteresiranosti tako Univerze kot ministrstva za šolstvo in za kulturo

Štirinajsti Kopitarjevi dnevi so bili 14. septembra 2011. Pravzaprav je šlo le za en dan. Prireditve so pripravili v vodiškem Kulturnem domu, na njej pa so se Jože Peternel, predsednik Kopitarjevega društva Slovenije, Vladimir Gajšek, književnik, pisatelj Ivan Sivec in moderator Rado Čuk pogovarjali o Jerneju Kopitarju in ustanovitvi iniciativne skupine za Kopitarjev kulturni center, ki naj bi bil v Vodica. Prireditve je s petjem obogatila dekleška vokalna skupina Flora.

Občina je **15. Kopitarjeve dneve** zaznamovala s prireditvijo na ljubljanskem Navju. Z vključitvijo obnove Kopitarjevega spomenika v proračun za leto 2012 ter organiziranjem

spominskega dogodka ob 115. obletnici vrnitve Kopitarjevih posmrtnih ostankov v slovensko zemljo je potrdila pripravljenost, da se Kopitarjevo ime in prispevek k slovenski in evropski kulturi ohranita in osvežita. Podan je bil tudi predlog za postavitve kenotafa na pokopališču St. Marx na Dunaju, vendar zadeve na Dunaju z vidika spomeniškega varstva še niso dozorele.

Osrednji dogodek 16. Kopitarjevih dnevov v nedeljo, 14. septembra 2014, je bila kulturna prireditev ob 170. obletnici smrti Jerneja Kopitarja. Na njej je bil slavnostni govornik jezikoslovec dr. Janez Dular, ki je poudaril Kopitarjevo narodno zavest in Kopitarjev avstroslavizem ali tako imenovano vizijo slovenske prihodnosti z dolgoročnimi cilji in strategijo v okviru avstrijskega cesarstva. V političnem smislu gre tukaj za najpomembnejšo ločnico med staro in mlado Slovenci. Končni rezultat je ustanovitev Kraljevine Jugoslavije in prevlado mladoslovencev, kar je v slovenskem prostoru tudi Kopitarja postavilo na stranski tir.

Prireditev je povezovala dr. Rosvita Pesek, v vlogi Jerneja Kopitarja je nastopil dramski igralec Roman Končar, spregovoril pa je tudi župan Aco Franc Šuštar, ki je med drugim predstavil načrte za prihodnji Kopitarjev center v središču Vodice.

17. Kopitarjevi dnevi so imeli leta 2016 več poudarkov.

Prva prireditev je bila v prvem tednu septembra, ko je bila na obnovljeno grajsko obzidje v Šinkovem Turnu nameščena zunanja trajna kronološka predstavitev plemiških rodbin v gradu od leta 1250 naprej.

Teden dni pozneje je bil na Skaručni slikarski ekstempore, na katerem so domači umetniki, tako odrasli kot otroci, upodabljali Jakoba Alešovca in Skaručno. Njihove slike so bile potem na ogled ves mesec, v dvorani pa je bila postavljena tudi literarna razstava o življenju in delu Jakoba Alešovca, ki jo je postavil Tomaž Miško, vodja Knjižnice Vodice. In ravno Jakobu Aleševcu pisatelju, humoristu in časnikarja, rojenem na Skaručni, je bilo ob 115. obletnici smrti posvečeno največ pozornosti. Občina je na občinsko zgradbo Skaručna 42 v spomin na Jakoba Alešovca namestila tudi spominsko ploščo.

V septembru in oktobru so pripravili tudi poseben program za osnovnošolce: za prve tri razrede lutkovne predstave v izvedbi KUD JaReM, za višje razrede pa srečanje z igralcem Gregorjem Čušinom, ki je Alešovca predstavil prek njegovih besedil.

Osrednja prireditev je potekala v velikem šotoru na igrišču na Skaručni. V umetniškem delu sporeda so nastopili Godba Vodice, Pevski zbor OŠ Vodice, projektni moški zbor in Folklorna skupina Vodice. Dramski igralec Gregor Čušin, je interpretiral nekaj duhovitih besedil Jakoba Alešovca, Marjeta Žebovec je orisala miselne tokove ter idejno in politično situacijo med Slovenci v drugi polovici 19. Stoletja, dr. Miran Hladnik je govoril o Alešovcu kot odrinjenem zaradi političnih razlogov ter izpostavil, da je bil prvi slovenski pisec kriminalk in prvi feljtonist. Slikar Roman Veras je predstavil ustvarjalno razpoloženje na ekstemporu, Tomaž Miško pa je podal celovit pregled Alešovčevega življenja in dela.

Osrednji slavljenec **18. Kopitarjevih dnevov** je bil narodni buditelj Valentin Zarnik doma iz Repenj, saj je minilo 130 let od njegove smrti, poleg tega pa smo se spomnili 900 letnice prve pisne omembe Vodice: 210. obletnice prve slovenske znanstvene slovnice izpod peresa Jerneja Kopitarja, 200. obletnice Kopitarjevega sodelovanja pri utemeljitvi modernega srbskega jezika, 170. obletnice pomladi narodov, 150. obletnice slovenskih taborov in čitalnic, 120. obletnice gradnje prve šole v Vodicih, 30. obletnice slovenske pomladi in še nekaterih pomembnih datumov.

19. Kopitarjevi dnevi so se odvijali pod covid ukrepi. Bili so pomenljivi, saj je izšla in bila predstavljena monografija Dediščina ljudi in krajev oz. Zbornik občine Vodice, ki je v 30 poglavjih na skoraj 400 straneh predstavil velik del naše preteklosti in dediščine, ki nam je lahko v ponos. Odmevi na obsežno delo so bili zelo pozitivni in številni.

20. Kopitarjevi dnevi so bili na nek način jubilejni, predvsem pa obarvani glasbeno. Osrednji gost je bil Slovenski oktet, tematsko pa je bil poudarek na 100 letnici Godbe Vodice ter glasbenikov, ki so bili rojeni na območju občine Vodice in so svojo sled pustili v celotnem slovenskem prostoru (Hubada in Trosti). Predavanje je pripravila prof. Špela Podgoršek, Rado Čuk je predstavil kulturnih aktivnosti v zadnjih dveh letih, pa tudi zgoraj navedene glavne poudarke dosedanjih Kopitarjevih dnevov. Scenografijo so oblikovali likovni izdelki vodiškega ex-tempora na temo glasbeniki. Prireditev se je zaključila z odkritjem spominske plošče nekdanjemu kapelniku in predsedniku Godbenega društva Francu Sodniku.

Kulturni praznik (8. februar)

Kulturni praznik je lepa prilika, da pri prireditvi sodeluje več kulturnih društev. Organizacijo vsako leto prevzame drugo društvo.

Praznik omogoča večplastno praznovanje. Razstave domačih slikarjev, gledališke predstave, recitacije, glasben in pevski program.

Na ta dan se ob podpori Občine že vrsto let odvija tudi občinsko prvenstvo v veleslalomu na Krvavcu, ki ga spremlja kulturni program. Kaže se kot dobra praksa povezovanja kulturnih in športnih društev.

Dan državnosti (25. junij)

Domoljubna prireditev se odvija pod lipami. Nosilec je Občina Vodice ob pomoči enega izmed društev, ki v tistem letu obhaja svoj jubilej.

Slavnostna seja OS (9. september)

Podelitev občinskih priznanj in nastop uglednih umetnikov (glasbenih, igralskih...) organizira občina Vodice. Prireditve je protokolarno kulturne narave.

Miklavževanje (5. december)

Tradicionalna obdaritev otrok s priložnostno igro in glasbenim programom v dvorani ali na prostem. Največkrat je prireditev organiziralo Prosvetno društvo Vodice, pa tudi Kulturno društvo Matije Koželja Utik in Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn.

Revija pevskih zborov

V preteklih letih je bilo nekaj uspelih poskusov povezovanja in skupnih nastopov pevskih zborov občine Vodice. V različnih obdobjih leta (npr. ob božiču, v mesecu maju itd.) v župnijski cerkvi s sakralnim programom, ki spada v določeno obdobje nastopijo vsi pevski zbori (cerkveni in prosvetni, otroški in odrasli). Spodbudni so bili tudi skupni nastopi pevcev ob Kopitarjevih dnevih ali ob kulturnem prazniku».

7.3.4 Programski cilji

- zagotovi nadaljnji razvoj nosilnih oziroma osrednjih prireditev;
- povečati povezavo izvajalcev kulturne ponudbe pri izvedbi navedenih dogodkov;
- spodbujanje strokovnega, organizacijskega in trženjskega sodelovanja med vsemi deležniki pri pripravi nosilnih in osrednjih prireditev;
- razviti promocijsko podporo navedenim dogodkom.

Kazalniki:

- število vključenih partnerjev pri izvedbi nosilnih dogodkov;
- število obiskovalcev;
- število mladih in predstavnikov ranljivih skupin v izvajanje in organizacijo nosilnih dogodkov;
- število obiskovalcev.

8. NALOGE IN CILJI OBČINE VODICE NA PODROČJU KULTURE

8.1 Naloge občine Vodice na področju kulture

Javni interes za kulturo temelji na zagotavljanju javnih kulturnih dobrin, s katerimi se uresničuje kulturni razvoj Slovenije in slovenskega naroda, za katerega skrbijo Republika Slovenija in lokalne skupnosti. Javni interes za kulturo se uresničuje predvsem z zagotavljanjem pogojev za:

- ohranjanje kulturne dediščine,
- kulturno ustvarjalnost,
- dostopnost kulturnih dobrin in izboljšanje pogojev za delovanje kulturnih dejavnosti,
- kulturno raznolikost,
- slovensko kulturno identiteto,
- skupen slovenski kulturni prostor.

Naloge občine na področju kulture so navedene v 66. členu Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo: »Občina zagotavlja tiste javne kulturne dobrine, katere določa poseben zakon (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine, arhivska dejavnost ipd.), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjeni kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev, ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih ugotovi s svojim programom za kulturo.«

Ne glede na prejšnji odstavek občina zagotovi tudi javne kulturne dobrine širšega pomena (uprizoritvene umetnosti, vizualne umetnosti, novi mediji ipd.), če je to mogoče glede na objektivne okoliščine, kot so število prebivalcev, ekonomska moč, prostorske in kadrovske kapacitete ipd., oziroma če to izhaja iz kulturne tradicije občine.

V skladu z nalogami občine in analizo obstoječega stanja kulture so za obdobje 2023–2026 oblikovani cilji in ukrepi na posameznih področjih kulture, ki odražajo splošne prioritete kulturne politike, obenem pa odgovarjajo na ključne razvojne probleme posameznih področij.

8.2 Cilji občine Vodice na področju kulture

8.2.1 Zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost

Dostopnost kulture ne sme biti bistveno pogojena s socialnim statusom posameznika, zato je ta cilj ena izmed prioritet kulturne politike Občine Vodice na vseh področjih kulture. Zato je potrebno:

- zagotavljati ustrezno skrb za optimalno delovanje in razvijanje javne kulturne infrastrukture;
- zagotavljati dostopnost javne kulturne infrastrukture najširšemu krogu izvajalcev s področja kulture;
- zagotavljati ustrezne kadre in programe ter izvajanje skupnih projektov;
- vključevanje in povezovanje z drugimi gospodarskimi dejavnostmi (turizem, izobraževanje);
- izkoriščanje sistemskih virov financiranja s strani države;

- razvoj kulture in ohranjanje kulturne ter druge dediščine;
- zagotavljati kvalitetne in zadostne programe, tudi z iskanjem sponzorjev in donatorjev.

8.2.2 Ohranitev obstoječega kulturnega standarda in njegova postopna nadgraditev

- financiranje kulturnih dejavnosti v okviru obstoječih proračunskih postavk na področju kulture in pomoč v primeru preseganja zastavljenega plana dela;
- ohranitev obsega kulturnih vsebin na dosednji ravni in dodajanje novih vsebin;
- sodelovanje vseh deležnikov;
- povečevanje deleža samofinanciranja pri izvedbi novih vsebin.

8.2.3 Financiranje kulturnih dejavnosti skladno z zakonom

- priprava finančnih načrtov za področje kulture z upoštevanjem financiranja javnih služb v višini zakonsko opredeljenih osnov, ki vključujejo stroške delovanja zavodov, stroške za plačilo dela v skladu s kadrovskim načrtom in programske materialne stroške ter stroške za investicijsko vzdrževanje prostorov in nakup opreme,
- izvedba javnih razpisov ter javnih pozivov za ljubiteljske kulturne dejavnosti, programe in projekte na podlagi Pravilnika o vrednotenju kulturnih programov v Občini Vodice.

8.2.4 Zagotavljanje prostorskih pogojev za izvajanje kulturnih dejavnosti

- ohranjanje obstoječe infrastrukture in zagotovitev nove;
- za delovanje kulturnih društev in programov so trenutno na voljo vse tri občinske dvorane in drugi spremljajoči prostori (Vodice, Skaručna, Utik).
Godbeno društvo ima (čeprav pretesne) zagotovljene prostore v okviru Kulturnega doma. V pododderju iste zgradbe gostuje tudi Prosvetno društvo Vodice. MePZ Biser ima za redne vaje na razpolago občinske prostore na Skaručni, za občasno uporabo prav tam tudi Društvo za ohranitev kulturne dediščine in podeželja Skaručna. Kulturno prosvetno društvo Šinkov Turn in Kulturno društvo Matije Koželja občasno uporabljata prostore v Utiku, sicer pa delujeta v zasebnih prostorih.
Za namen izvajanja kulturnih programov občinske prostore uporabljata tudi društvi upokojencev (Vodice in Bukovica-Šinkov Turn)
- zagotavljanje brezplačne uporabe (obnovljenih) občinskih prostorov za delovanje – vaje, pomeni neovrednoten prispevek občine k delovanju kulturnih društev - z (nujno in čimprejšnjo) izgradnjo Kopitarjevega kulturnega centra se obeta zagotovitev ustrežnejše dvorane, knjižnice in muzeja ter društvenih prostorov.

8.2.5 Zagotavljanje pogojev za razvoj kulturno-umetniške ustvarjalnosti občanov

- spodbujanje ustvarjalnosti preko izvedbe javnih razpisov in pozivov za financiranje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, programov in projektov;
- sodelovanje pri pripravi in izvajanju programov Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ljubljana okolica.

8.2.6 Dvig kulturne ravni in konkurenčnosti ponudbe

- celovit pristop pri vzgoji občanov, predvsem kulture mladih (multi-medijska podoba kulturnih dogodkov, plakatiranje, sodelovanje s šolami);
- vzgoja, povezovanje in izobraževanje občanov, ki pripravljajo kulturno ponudbo.

8.2.7 Predstavljanje naravne in kulturne dediščine

Naravna in kulturna dediščina sta ne le kulturni dobrini, temveč tudi potencial za gospodarski, še posebej turistični razvoj občine. Zato je potrebno:

- zagotavljati sredstva za obnovo kulturne dediščine;
- zagotoviti dostopnost do informacij o kulturni dediščini;
- nadgraditi dosednji popis in evidentiranje naravne in kulturne dediščine ter izdati ustrezno publikacijo v sodelovanju s knjižnico, osnovno šolo in Občino;
- nadaljevanje in zaključek popisa starih hišnih imen

8.2.8 Umestitev/uvredba novih projektov v obstoječo kulturno ponudbo

- gostovanje umetnikov;
- koncertne izvedbe klasične glasbe (operne arije in samospevi 1 krat letno);
- samostojne slikarske razstave (1-2x letno);
- orgelski koncerti (1x letno);
- predstavitev uglednih kulturnih delavcev rojenih na območju občine Vodice (v okviru Kopitarjevih dni);
- pospeševanje izdajateljstva (audio, video, knjige, monografije, zborniki ipd).

9 JAVNA KULTURNA INFRASTRUKTURA V OBČINI VODICE

9.1 Kulturni domovi

V občini Vodice so za namen kulturnega in družabnega udejstvovanja na razpolago tri dvorane, ki so bile zgrajene v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Imenovali so se zadružni domovi in so bili v veliki meri zgrajeni s prostovoljnim delom. Namenjeni so bili raznovrstnim druženjem in prireditvam. V njih so prirejali igre, plese, kino predstave, veselice, sestanke in izobraževanja, pa tudi volitve, pevske vaje, praznovanja ipd. Z dvoranami so do leta 1998 upravljale krajevne skupnosti (KS Vodice in KS Bukovica-Šinkov Turn). Od ukinitve le-teh z njimi upravlja Občina Vodice, ki v letnih proračunih zagotavlja ustrezna sredstva za materialne stroške in tekoče vzdrževanje.

Lokacija dvoran:

Kulturni dom Vodice, Kopitarjev trg 1, 1217 Vodice, leži na parceli št. 22/2 k.o. Vodice;

Dom Utik, Utik 1, 1217 Vodice, leži na parceli št. 1288/3 k.o. Bukovica;

Zadružni dom Skaručna, Skaručna 42, 1217 Vodice, leži na parceli št. 167/3 k.o. Skaručna.

Vse tri dvorane nudijo osnovno opremo (elektrika, sanitarije, ogrevanje) in se oddajajo v najem na podlagi Pravilnika o oddajanju nepremičnega premoženja Občine Vodice (Uradno glasilo Občine Vodice, št. 2/16 in 7/22). Dvorana v Utiku, ki je v dopoldanskem času na razpolago kot telovadnica podružnične šole in dvorana na Skaručni sta vse dni v tednu skoraj redno oddani posameznim društvom ali skupinam občanov za rekreativne, kulturne ali družabne namene. Dvorana v Vodicaх je manj zasedena.

V dvorani kulturnega doma Vodice in v ostalih dveh se priložnostno odvijajo prireditve, katerih organizator je bodisi Občina, društva ali posamezniki.

Posebnega programa za prireditve za enkrat ni, tako da so skoraj vsi dogodki odvisni od iniciativnosti organizatorja.

Kulturna društva, ki s svojimi delovanjem in programi izpolnjujejo kriterije za sofinanciranje na podlagi letnih razpisov istočasno opravljajo dejavnosti za uresničevanje namena in ciljev, ki so v javnem interesu na področju kulture in so s tem upravičene do zagotavljanja primerne infrastrukture s strani Občine.

Občina zagotavlja brezplačno uporabo občinskih prostorov za izvajanje programov posameznih društev (vaje, nastopi, druženje...), kar pomeni neovrednoten prispevek Občine k delovanju kulturnih društev. Ta način se je izkazal kot dobra praksa in ga v prihodnje kaže nadaljevati.

Pravilnik o vrednotenju kulturnih programov posebej vrednoti najemnino oz. oprostitve najemnine za dejavnost posameznega društva. Društvo, ki ne izpolnjuje razpisnih kriterijev za sofinanciranje kulturnih programov ni upravičeno do brezplačnega najema javne kulturne infrastrukture v občini Vodice. Organizacije, ki izpolnjujejo razpisne kriterije za sofinanciranje kulturnih programov se smatra, da izvajajo program v javnem interesu.

Po izgradnji načrtovanega Kopitarjevega kulturnega centra se obeta zagotovitev ustrežnejše dvorane, knjižnice in muzeja ter tudi društvenih prostorov.

9.2 Javni interes na področju dejavnosti kulturnega doma

Močno izražena, formalno ali neformalno artikulirana je želja in potreba po novem kulturnem centru v Vodicah, ki jo že dolga leta prepoznava tudi vodstvo Občine Vodice. V okviru arhitekturnega in urbanističnega natečaja za ureditev središča Vodic je poleg upravnega in trgovinskega dela predviden tudi kulturni center, ki naj bi se poimenoval po jezikoslovcu Jerneju Kopitarju in bi poleg nove dvorane obsegal še novo knjižnico, muzej in društvene prostore.

Za namen kulture načrti predvidevajo naslednje programe: vstopna avla kulturnega dela kompleksa se oblikuje kot večnamenski prostor, ki poleg zbiranja in zadrževanja občinstva ob predstavah, omogoča tudi izvajanje drugih dejavnosti (razstave, javne razgrnitve, predstavitve. Avla lahko v navezavi z muzejem Jerneja Kopitarja predstavlja izložbeno okno Vodic, obenem je direktno povezana z gostinskim lokalom oz. kavarno. V vstopni avli se nahajajo pult za prodajo vstopnic ter garderoba za obiskovalce. Osrednji prostor kulturnega dela predstavlja dvorana z 200 sedeži. Oder bo opremljen s scensko mehanizacijo potrebno za gledališke in glasbene predstave. Prostor društva so zasnovani za souporabo, za splošne potrebe njihovega delovanja pa so predvideni štirje pisarniški kabineti. Samostojne društvene prostore imata društvo upokojencev in godba na pihala. Sestanki in družabni dogodki se bodo odvijali v klubu ali sejni sobi, ki bosta v souporabi vseh društev. Glavni prostor godbenikov in pevskih zborov je amfiteatralna vadbena soba. V sklopu prostorov godbe se nahajajo tudi pisarna, shramba glasbil in arhiv notnega materiala. Prostor društva so locirani v kleti, medtem ko je prostor društva upokojencev, ki se uporablja pogosteje, navezan na parter (opis iz natečajne naloge za ureditev Centra).

Knjižnica naj bi imela v vstopnem delu sprejemni prostor (2 delovni mesti) kombiniran z internetnim kotičkom (6 računalnikov) in oddelkom za neknjižno gradivo. Knjižnica ima oddelka za odrasle in mladino. Vsak oddelek ima svojo čitalnico.

Bistvo poslanstva novega Kulturnega centra bo zagotavljanje pogojev za razvoj različnih kulturno - umetniških praks, spodbujanje in razvijanje ustvarjalnosti, bogatenje kulturnega in širšega duhovnega življenja ter uveljavljanje humanističnih in socialnih vrednot in raznovrstnega sodelovanja. Raznolika in odprta programska usmeritev, ki upošteva tudi avtonomno delovanje drugih kulturnih institucij, bo morala zagotavljati obiskovalcem Kulturnega centra sprostitev, čustveno bogatenje, socialno in estetsko občutljivost, nova spoznanja in zavedanje o neprecenljivem pomenu kulture dediščine in dejavnosti. V tem kontekstu je najpomembnejša naloga skrb za ohranjanje, negovanje in razvijanje slovenske in lokalne kulturne dediščine, slovenskega jezika in slovenske ustvarjalnosti na vseh kulturnih področjih. To bo doseženo s programiranjem domačega kulturno - umetniškega ustvarjanja, vključevanjem in povezovanjem lokalnih kulturnih ustvarjalcev, izvajanjem drugih dejavnosti na trgu, s kulturno umetniškim, znanstvenim in gospodarskim sodelovanjem znotraj občine, s širšim povezovanjem v regiji, pa tudi v okviru države in v mednarodnih razsežnostih ter s spodbujanjem druženja prebivalcev.

Kulturni center v Vodicah bo izvajal naloge osrednje kulturne prireditvene in prostorske ustanove v občini zlasti z:

- razvojem temeljnih kulturnih programov (prireditveni, koncertni, gledališki, filmski)
- razvojem novih vsebin in programov kulturnega in vsebinskega programa
- povezovanjem različnih poklicnih in ljubiteljskih ustvarjalnih skupin in deležnikov
- oblikovanjem abonmajskih programov na posameznih področjih

- vključevanjem v povezave kulturnih domov in drugih povezav posameznih dejavnosti
- povečanim deležem kvalitetnih kulturnih skupin v programski shemi, predvsem dela ljubiteljskih skupin
- razvojem in krepitevijo podpornih programov za društva, nevladne organizacije in kulturne ustvarjalce (infrastruktura in strokovna podpora)
- kvalitetnejšim obveščanjem javnosti, občanov in občank o kulturnih programih, vsebinah in aktivnostih
- posodabljanjem tehnične infrastrukture v domu
- odprtostjo prostorskih kapacitet deležnikom na področju kulturne dejavnosti
- spodbujanjem razvoja kulturne ozaveščenosti občanov in občank
- izvajanjem različnih aktivnosti za ranljive skupine
- povečanjem tržne uspešnosti delovanja

Programski cilji

Kulturni dom v Vodicaх bo s svojimi programi v okviru izvajanja javne službe in z dejavnostjo na trgu spodbujal in oblikoval pogoje za razvoj kulture in umetnosti, pa tudi izobraževanja in znanosti ter zagotavljal:

- načrtovanje, organizacijo in izvedbo raznolikih kulturno-umetniških in lokalnih kulturnih programov;
- podporo in asistenco kulturnim ustvarjalcem in umetnikom ter izvajalcem javnega interesa na področju kulture, ljubiteljske kulture in lokalnega kulturnega programa in drugim izvajalcem ter zagotavljanje dobrih pogojev za njihovo delo;
- raznolik in širok spekter programov in aktivnosti za preživljanje prostega časa posameznikov in organiziranih skupin tako s področja kulturne dejavnosti kot tudi drugih področij;
- socialno okolje in prostore za druženje posameznikov in skupin;
- kulturno vzgojo, izobraževanje in usposabljanje posameznikov in skupin;
- pretok znanja in novih idej;
- vzpostavljane strateških in razvojnih partnerstev za izvajanje inovativnih, trajnostnih in participativnih projektov na področju kulturne dejavnosti iz izvajanja lokalnega programa kulture;
- tesno sodelovanje z občino kot ustanoviteljico in sorodnimi ustanovami ter izvajalci lokalnega programa kulture v občini Vodice;
- kreiranje, prijavljanje in izvajanje raznovrstnih projektov s ciljem uresničevanja lokalnega kulturnega programa v občini Vodice, bogatenja kulturne dejavnosti in pridobivanja sredstev za izvajanje programov;
- aktivno in razvijajoče se komuniciranje z različnimi javnostmi;
- vzpostavitev informacijske točke o dogajanju na področju kulture in kongresne dejavnosti v občini Vodice.

Kazalniki:

- delež vključenih prebivalcev v obiskovanje kulturnih prireditev in drugih programov v okviru Kulturnega doma;
- delež vključenih izvajalcev lokalnega kulturnega programa občine Vodice v oblikovanje in izvajanje programa Kulturnega doma;
- število novih programov in novih vsebin;
- število izvedenih prireditev;
- število izvedenih podpornih aktivnosti društvom in drugim izvajalcem ter ustvarjalcem na področju kulturne dejavnosti;
- število obiskov prireditev.

10 KULTURNI TURIZEM

Vizija je, da občina Vodice postane prepoznavna kulturno turistična destinacija s svojimi znamenitostmi ter zanimivo nepremično kulturno dediščino. Da bi končno dosegli ustrezen turistični razvoj je potrebno povezovati vse deležnike v občini Vodice pri tem pa ima kulturna dejavnost pomembno vlogo in mesto. Za ta namen se izdela strategija kulturnega turizma. Pomembno osnovo in začetek kulturnega turizma lahko predstavljajo:

- Koželjeva pot in obisk sakralne dediščine (od Lucije do Marije – Skaručna, Šmarna gora, Zapoge, Vodice, Šinkov Turn);
- obisk ostalin nekdanjega gradu v Šinkovem Turnu, ogled razstave v vrtnem paviljonu in seznaiter s plemiškimi rodbinami, lastnicami nekdanjega gradu;
- Po Prešernovih sledih (Šmarna gora, Skaručna Vodice);
- udeležba na Kopitarjevih dnevih;
- udeležba na kulturnih prireditvah;
- seznaiter s knjigo Pustili so sled;
- seznaiter s Kopitarjevim življenjepisom – Kamen nad gladino;
- ogled razstave Življenje in delo Matije Koželja, Jakoba Alešovca in Valentina Zarnika;
- pešpot od Repenj mimo sv. Tilna na Smledniški grad;
- romarska ali rekreativna pot na Šmarno goro;
- pohodi po mejah občine Vodice;
- pohodniške poti po Rašici (izhodišče iz Sela);
- seznaiter in ogled 13. arheoloških najdišč in številnih objektov stavbne dediščine;
- vzpostavitev kolesarskih povezav med posameznimi arheološkimi najdišči tudi v okoliških občinah.

Programski cilji

- oblikovanje strategije razvoja kulturnega turizma;
- oblikovanje vsebine kulturno – turistične ponudbe;
- povezovanje ponudnikov in deležnikov kulturno – turistične ponudbe;
- projektna opredelitev razvoja manjkajoče ponudbe kulturno – turističnih produktov;
- povezovanje kulturnih izvajalcev pri izvedbi dogodkov s spodbujanjem strokovnega, organizacijskega in trženjskega sodelovanja med društvi, zavodi, gospodarstvom.

Kazalniki

- število oblikovanih programov kulturno – turistične ponudbe;
- število vključenih partnerjev;
- število dogodkov, vključenih v kulturno – turistično ponudbo;
- število dogodkov, ki so organizirani v sodelovanju različnih organizatorjev.

11 MEDNARODNO SODELOVANJE

V prihodnjem obdobju želimo spodbuditi tudi sodelovanje na mednarodnem področju. Pri tem sodelovanju je prioriteta širjenje domače kulturne ustvarjalnosti in tradicije ter razvijanje medkulturnega dialoga. Nekatera društva z območja občine Vodice so na lastno pobudo že v dosedanjem obdobju samoiniciativno razvijala mednarodno sodelovanje in nastopanje v zamejstvu in tujini. Med ta društva sodijo predvsem Godba Vodice, Mešani pevski zbor Biser ter folklorna skupina društva Narodnih noš in kočijažev Vodice.

Najpomembnejši produkt mednarodnega sodelovanja pa bi bil nedvomno Jernej Kopitar. Na začetku pobude bi bile lahko Kopitarjeve povezave tako rekoč s celotno Evropo:

- s Česko (J. Dobrowski, katerega je Kopitar na Dunaju nasledil),
- z Nemčijo (J.W.Goethe, ki je bil Kopitarjev prijatelj in dopisovalec),
- s Srbijo (Kopitar je bil učitelj in prijatelj V.S. Karadžića),
- s Francijo (V. Hugo, Kopitarjev sodobnik in dopisovalec) Kopitar je prejel tudi nagrado francoskega kralja,
- z Anglijo (G. Byron, Kopitarjev sodobnik in dopisovalec),
- z Italijo (A. Manzoni, Kopitarjev sodobnik in dopisovalec),
- z Avstrijo (Kopitar je deloval na Dunajskem dvoru in pustil močno sled).

Ukrepi:

Pristopi se k zbiranju in prevajanju dokumentov, ki izkazujejo Kopitarjev vpliv na evropske ustvarjalce, z namenom vzpostavitve mednarodnih kontaktov. Ugotovi se v katero regijo oziroma lokalno skupnost le ti spadajo. Izhajajoč iz teh informacij bi se vzpostavili kontakti in financiranje morebitnih projektov.

Programski cilji

Da bi vzpostavili kvalitetno mednarodno sodelovanje, je treba zasledovati naslednje programske cilje:

- vzpostavitev strategije mednarodnega sodelovanja in določitev ciljev na področju kulture;
- okrepitev mednarodnega sodelovanja na kulturnem področju pri črpanju EU sredstev;
- sofinanciranje projektov kulturnih izvajalcev, ki bi pridobili tudi sredstva EU;
- prenosi znanj od izvajalcev, ki so bili uspešni pri pridobivanju EU sredstev, na deležnike v kulturi v občini Vodice;
- izvajanje in organiziranje pomoči pri kandidiranju kulturnih organizacij na razpise EU in druge mednarodne razpise za financiranje kulturnih organizacij.

Kazalniki:

- število mednarodnih projektov;
- število društev vključenih v mednarodne prireditve;
- število obiskovalcev mednarodnih prireditev.

12 PRORAČUNSKO FINANCIRANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI

12.1 Načini financiranja

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo prinaša novosti glede sistema financiranja, ki jih je potrebno upoštevati tudi na lokalni ravni. Koncept javnih kulturnih dobrin sicer poskuša obravnavati kulturne izvajalce enotno, vendar pa je potrebno za različne kategorije kulturnih izvajalcev uveljaviti različne režime financiranja.

Javne kulturne dobrine se zagotavljajo s financiranjem javne službe in financiranjem kulturnih projektov. Pomembna novost zakona je, da se pri financiranju javne službe v kulturi upoštevajo enake osnove za izračun sredstev pri izvajalcih, ki so javni zavodi, kot pri drugih izvajalcih javne službe in javnih kulturnih programov ter projektov.

12.2 Sredstva za delovanje in investicije v kulturno infrastrukturo

Občinska sredstva namenjena kulturi so razdeljena na naslednje segmente:

- sredstva za občinske dvorane;
- sredstva za obnovo kulturnih spomenikov;
- sredstva za kulturne prireditve;
- sredstva za izobraževanje glasbenikov;
- sredstva za delovanje kulturnih društev in programov (razpisi);
- sredstva za knjižničarstvo.

Pravni temelj za zagotavljanje javnih sredstev za vzdrževanje sakralnih objektov daje 11. člen Zakona o ratifikaciji sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih (Ur. l. RS, št. 04/04), ki pravi: »Pristojni državni organi in pristojni organi lokalnih skupnosti ter pristojna cerkvena oblast sodelujejo pri ohranjanju in vzdrževanju kulturnih spomenikov ter drugih kulturnih dobrin in arhivov, ki so v cerkveni lasti.« Sredstva se zagotovijo v proračunu Občine Vodice.

Sredstva v obdobju od 2010-2015

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sredstva za občinske dvorane (obnova)	2.000	4.800	2.500	5.000	20.000	1000
Sredstva za obnovo kulturnih spomenikov	1.000	-	6.500	-	7.500	3000
Sredstva za kulturne prireditve	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000

Sredstva za izobraž. glasbenikov (glasbena šola in inštrukcije pri godbi)	42.000	42.000	16.000	340	100	100
Sredstva za delovanje kulturnih društev in programov (razpisi) + JSKD	15.000	15.000	15.000	17.000	22.500	22.500
Sredstva za knjižničarsko dejavnost	110.000	70.000	60.000	65.000	70.000	71.000

Sredstva v obdobju od 2016-2020

Leto	2016	2017	2018	2019	2020
Sredstva za občinske dvorane (obnova)	4.800	2.500	5.000	6000	6000
Sredstva za obnovo kulturnih spomenikov	3000	3000	3000	2000	2000
Sredstva za kulturne prireditve	15.000	15.000	15.000	21.000	29.000
Sredstva za izobraž. glasbenikov (glasbena šola in inštrukcije pri godbi)	100	500	500	300	300
Sredstva za delovanje kulturnih društev in programov	22.500	23.000	24.000	24.000	24.000

(razpisi) + JSKD					
Sredstva za knjižničarsko dejavnost	71.000	72.000	72.000	75.000	75.000

Sredstva v obdobju od 2021-2024

Leto	2021	2022	2023	2024
Sredstva za občinske dvorane (obnova)	0	0	51.000	2.000
Sredstva za obnovo kulturnih spomenikov	7.000	7.000	5.000	5.000
Sredstva za kulturne prireditve	15.000	22.000	16.000	23.000
Sredstva za izobraž. glasbenikov (glasbena šola in inštrukcije pri godbi)	400	400	400	400
Sredstva za delovanje kulturnih društev in programov (razpisi) + JSKD	17.000	17.000	19.000	20.000
Sredstva za knjižničarsko dejavnost	78.090	76.000	86.000	86.000

13 POSTOPKI LETNEGA NAČRTOVANJA IN POROČANJA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Občina Vodice skladno z zakonom, v letih 2023–2026 predvideva tri načine financiranja:

- financiranje javnih zavodov preko neposrednega poziva in sklenitve pogodb;
- financiranje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti in programov na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva in sklenjene letne (ali večletne) pogodbe o financiranju;
- financiranje kulturnih projektov na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva in sklenjene pogodbe.

Letno načrtovanje kulturnih dejavnosti se sprejme s potrditvijo proračuna za tekoče leto, poročanje sledi ob sprejemanju zaključnega računa.

14 PROGRAMSKE SMERNICE ZA DOLGOROČNI RAZVOJ KULTURE V OBČINI VODICE

Kulturno delovanje v občini Vodice ima bogato tradicijo predvsem na področju zborovskega petja in pihalnega orkestra. Tudi knjižničarska dejavnost je konstantno prisotna od sredine prejšnjega stoletja, ob tem pa je potrebno omeniti vse ljubiteljske dejavnosti, ki so tako kot ostale v minulem obdobju doživljale svoje vzpone in padce.

Občina Vodice kulturni dejavnosti namenja pomembno mesto v strategiji nadaljnega razvoja, kar dokazuje tudi pričujoči lokalni program kulture, katerega namen je zagotoviti pogoje za skladen razvoj kulture v občinskem prostoru, pogoje za dvig kulturne ustvarjalnosti in večjo dostopnost kulturnih dobrin ter pogoje za spodbujanje kulturne raznolikosti.

Občina namerava poleg javnih kulturnih dobrin, ki jih predvideva zakon (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine, arhivska dejavnost ipd.), v primerljivem obsegu kot doslej dolgoročno podpirati tudi ljubiteljske kulturne dejavnosti.

Z izgradnjo središča Vodice in Kopitarjevega kulturnega centra, bo razvoju kulture dana tista materialna osnova, ki je sedaj najbolj v pomanjkanju, saj dosedanji prostori ne omogočajo standarda, ki ga tako izvajalci kot občinstvo potrebujejo in pričakujejo.

Ena izmed prioritet bo zagotavljanje dostopnosti kulture vsem občanom, kar bo doseženo z optimalnim delovanjem in razvijanjem javne kulturne infrastrukture, zagotavljanjem dostopnosti javne kulturne infrastrukture najširšemu krogu izvajalcev in zagotavljanjem kvalitetnih programov. Občina Vodice bo sodelovala pri kulturni vzgoji občanov, še posebej šolske populacije, in spodbujala članstvo v društvih, ki se ukvarjajo s kulturo.

Razvoj kulture v Vodicih je skrb vseh, ki delujejo na področjih kulture, najsi gre za glasbo, vizualne umetnosti, knjigo, knjižnico, kulturno dediščino, ipd. Je tudi skrb tistih, ki jim je kultura namenjena - uporabnikom kulture, in vseh tistih, ki tako ali drugače vplivajo na položaj kulture, zato kultura še zdaleč ni le stvar kulturnikov. Obdobje prihodnjih štirih let bo obdobje, ko je Občina Vodice že tretjič sprejela strategijo razvoja kulture.

V ta namen bo Občina Vodice financirala kulturne dejavnosti v okviru načrtovanih proračunskih postavk, s čimer bo ohranjala vsaj obseg kulturnih vsebin na ravni iz preteklih let in spodbujala dodajanje novih vsebin ter istočasno povečevanje deleža samofinanciranja pri izvedbi novih vsebin.

S podporo raznovrstnim produkcijam, zagotavljanjem publicitete kulturno-umetniških programov in nadgradnjo nekaterih prireditev, bodo Vodice postale še bolj pomembno in prepoznavno kulturno središče kot je sedaj.

Lokalni program za kulturo Občine Vodice za obdobje 2023–2026 je pripravljen na podlagi veljavne zakonodaje in nacionalnih strateških dokumentov, dosedanjega razvoja področja kulture na območju občine in predvidenih virov sredstev. Nastal je ob premišljenem angažiranju posameznikov in ustanov, ki delujejo na področju kulture. Je živ dokument, ki se lahko v navedenem obdobju tudi spreminja in prilagaja, predstavlja pa razvojno izhodišče različnih področij, ne samo ožjega področja kulture.

Zapisani strateški cilji in ukrepi so uresničljivi, potreben pa bo precejšen angažma vseh nosilcev kulture, tudi zavodov, društev, posameznikov, zlasti pri pridobivanju različnih virov

financiranja, ki bodo pomembno dopolnilo proračunskim – t. j. tako sledenje evropskim kot drugim razpisom, kar mora biti skrb vseh, ki skrbijo za kulturno podobo lokalne skupnosti.

V navedenem Lokalnem programu za kulturo v Občini Vodice so vključena kulturna društva in drugi deležniki, ki so sofinancirani iz javnih sredstev. Da bi se zagotovila kar najbolj celovita obravnava in široka platforma kulturnih deležnikov, se pri realizaciji tega programa vključi tudi druga kulturna društva in zavode, ki niso obravnavani v tem programu in delujejo na področju kulture ali pa se del njihovih aktivnosti prepozna tudi kot kulturne dejavnosti. Navedeno se smiselno uporabi tudi za tista društva, ki delujejo na drugih področjih in so lahko aktiven partner pri izvajanju tega programa.

Za pripravo, implementacijo, spremljanje in analizo učinkov Lokalnega programa za kulturo skrbi skupina, ki jo lahko imenuje župan Občine Vodice in vključuje predstavnike občinske uprave, javnih zavodov in nevladnih organizacij, ki delujejo na področju kulture v občini. Pomembna naloga skupine bo tudi koordiniranje in povezovanje različnih nosilcev kulturnih vsebin v celovite programe in produkte na področju kulturne vzgoje, kulturnega turizma ter vključevanje v lokalne razvojne projekte in s tem povezovanje z ostalimi družbenimi in gospodarskimi dejavnostmi. Naloga te skupine je tudi preveritev možnosti in priprava predloga za ustanovitev ustrezne organizacije (zavoda) za koordinacijo projektov navedenih v tem lokalnem programu kulture (LPK).

15 VIRI

- Direktiva Sveta EGS številka 93/7 z 15.3.1993
- Nacionalni program za kulturo (ReNPK14-17 z dne 27.11.2013)
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022-2029 (ReNPK22-29 z dne 22.2.2022)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS št. 77/07-UPB, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13)
- Statuti in ostala organizacijska dokumentacija subjektov kulture v občini Vodice
- Razvojni program Občine Vodice za obdobje 2021-2031
- Pričevanja in izjave občanov
- Proračuni Občine Vodice

16 SEZNAM OKRAJŠAV IN KRATIC

EGS – Evropska gospodarska skupnost

LPK – Lokalni program kulture

NPK – Nacionalni program za kulturo

ZUJIK - Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo